

Mottó:

„ A gyermek abból tanul, amit lát.
Ha a gyermek együtt él a barátsággal,
Megtanulja, hogy a világ olyan hely,
Ahol jó élni.”

(Dorothy L. Nolte)

**A GYŐRÚJBARÁTI
PITYPANG ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

OM 201680

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4.o
I. Hitvallásunk	5.o.
II. Óvodakép	5.o.
III. Gyermekkép	6.o.
IV. Helyzetkép	
IV. 1. Liszt F. út	
IV. 2. Óvoda út	
IV. 3. Mélykút út	
IV. 2. Személyi feltételek	
IV. 3. Tárgyi feltételek	
V. Az óvoda működése, az óvodai élet megszervezése	10.o.
VI. Óvodai nevelésünk célja, feladata	11.o.
VII. A nevelés keretei	13.o.
VII. 1. Egészséges életmód kialakítása	
VII. 2. 1. Érzelmi nevelés és szocializáció	
VII. 2. 2. Erkölcsi nevelés	
VII. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	
VIII. Az óvodai élet tevékenységformái	19.o.
VIII. 1. Játék	19.o.
VIII. 2. Mese, vers	23.o.
VIII. 3. Anyanyelvi nevelés	25.o.
VIII. 4. Külső világ tevékeny megismerése	29.o.
VIII. 5. Mozgás az óvodában	32.o.
VIII. 6. Ének zene, énekes játék	36.o.
VIII. 7. Rajzolás, mintázás, kézimunka	40.o.
VIII. 8. Munka jellegű tevékenységek	43.o.
VIII. 9. Tanulás	45.o.
VIII. 10. Óvodai ünnepek és megemlékezések	48.
IX. Pedagógiai munka tervezése	49.o.
X. Gyermekvédelem az óvodában	50.o.
XI. Óvodánk kapcsolatai	53.o.
XII. Záró rendelkezések	55.o.
XIII. Melléklet	56.o.
I. sz. melléklet:	
• Tárgyi felszereltség	
○ Helyiségek	
○ Kiszolgáló helyiségek	
II. sz. melléklet:	
• Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai	
○ Csoportszoba	
○ Tornaszoba	
○ Egyéni fejlesztő szoba	
○ Játszóudvar	
○ Óvodavezetői iroda	

III. sz. melléklet:

- Tisztálkodási és egyéb felszerelések

IV. sz. melléklet:

- A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök

V. sz. melléklet:

- A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök
 - Játékok, játékeszközök
 - A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

VI. sz. melléklet:

- Fogyatékos gyermekek ellátása

VII. sz. melléklet:

- Egészség és munkavédelmi eszközök

VIII. sz. melléklet

- A TÁMOP-3.1.4-08/2 projekt fenntarthatósági terve

XIV. Felhasznált irodalom

Mottó:

„ A gyermek abból tanul, amit lát.
Ha a gyermek együtt él a barátsággal,
Megtanulja, hogy a világ olyan hely,
Ahol jó élni.”

(Dorothy L. Nolte)

Bevezetés

A Győrújbaráti Pitypang Óvoda nevelőtestülete 1999 óta dolgozik helyi nevelési program alapján.

Az óvoda 2012. augusztus 1-től önálló intézmény és felülvizsgált helyi pedagógiai programmal működik.

A 137 /1996.(VIII. 28.) Korm. Rendelet módosítása szükségessé tette pedagógiai programunk felülvizsgálatát, aktualizálását.

Az eltelt évek alatt tapasztalt, program adta előnyöket megtartva nevelőtestületünk a megváltozott személyi és tárgyi feltételeknek, társadalmi elvárásoknak, igényeknek megfelelően, valamint a TÁMOP 3. 1.4 -08/2 Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés előírásait figyelembe véve készítette el helyi nevelési programját.

A program jogszabályi alapját képezi:

A közoktatásról szóló – többször módosított - 1993. évi LXXIX. törvény

Az óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996.(VIII. 28) Kormányrendelet

1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törv. 94. &

Óvodai Nevelés Országos Alapprogram módosításáról szóló 255/2009. (XI.20.) törvény

Az emberi erőforrások miniszterének 20/2012.(VIII. 31.)EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

I. Hitvallásunk

„Szent kincs a gyermek teste –lelke,
szeretni kell azt melegen,
és fölnevelni féltő gondnal,
Hogy tiszta, jó, és erős legyen”
(Szemplér Ferenc)

A Győrújbaráti Pitypang Óvoda helyi programja, az óvodás kor egészére vonatkozóan egy olyan nevelési elképzelést és gyakorlati megvalósítást tartalmaz, melyben a nevelőtestületünk minden tagja egyetértésben azonosul a következő nevelésfilozófiával, elvekkal:

Olyan óvodai élet megteremtése, ahol a szeretetteljes, biztonságot nyújtó, elfogadó, gazdag érzelmi légkör uralkodik. Ahol a gyermek testi, lelki, szociális érdekei a meghatározóak, mégpedig az egyszeri, a megismételhetetlen individumé, amely a közösség által válik szociális lényé. A közösség által formálódik személyisége, teljeseedik ki egyéni élete, boldogsága.

Minden gyermek a saját egyéni helyzetéhez, adottságaihoz, képességeihez, fejlődési üteméhez mérten fejleszhető közösségben, a közösség minden felnőtt és gyermek tagja által.

A felnőtt viselkedése minden esetben legyen minta a gyermek számára, közvetítse a feltétel nélküli szeretetet és segítségnyújtást.

A 3 - 7 éves korú gyermek nevelése elsősorban a család joga és feladata, ezt egészíti ki, vele teljes összhangban az óvodai nevelés.

Hangsúlyozzuk a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítését, érzelmi biztonságának megteremtését, szocializációjának minél teljesebb kibontakoztatását.

Olyan élettér megteremtése a gyermek számára, melyben megtanul biztonsággal eligazodni környezetében, arról tevékeny módon tapasztalatokat szerez, nyitottá válik új ismeretek befogadására, építve természetes kíváncsiságára.

Ennek megvalósításához szükséges a nevelői segítség, a jól szervezett óvodai élet, megfelelő eszközök.

Programunk szerint a gyermek alapvető tevékenysége a játék. Minden egyéb tevékenység ebből kiindulva közelíthető meg. Nagy jelentőséget tulajdonítunk a mozgásnak, illetve az anyanyelvnek.

A mozgásfejlettség szintje szoros összefüggést mutat az értelmi fejlettség szintjével, mely meghatározza a gyermek anyanyelvi kommunikációs készségét ezen keresztül szocializációját, megismerési funkcióit is. Hangsúlyozzuk a nevelés komplex voltát, az egyes nevelési területek csak az elméletben választhatóak szét, a gyakorlatban mindig érvényesül az egymásra hatás.

Elméleti és gyakorlati igényességgel, a gyermekek számára legtöbbet, legjobbat nyújtó, életkoruknak legmegfelelőbb módszerekkel kívánunk boldog, felejtethetlen éveket nyújtani minden győrújbaráti kisóvoda számára.

II. Óvodakép

Célunk olyan élettér megteremtése, ahol a napi együtt töltött órák a gyermekek és az ott dolgozó felnőttek számára is az öröm forrása.

A gyermekek számára a szabad játék, a boldog gyermekkor, a kiegyensúlyozott egyéni fejlődés színtere.

A felnőttek számára az érzelmileg kiegyensúlyozott, sikerélményt nyújtó, a kreatív munkavégzés, az önmegvalósítás színtere.

Olyan óvoda megteremtése, ahol a segítőkészség, a feltétel nélküli odafordulás, a sikerélményhez jutás, az önbecsülés és mások megbecsülése, fontos gyermek és felnőtt számára egyaránt.

III. Gyermekkép

Olyan gyermek nevelése, aki egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatása következtében a gyermek sajátos életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában, a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyerek számára az egyenlő hozzáférést, melyben nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb tekintetben.

Olyan gyermek nevelésére törekszünk, aki testileg – lelkileg kiegyensúlyozott, érzelmileg gazdag, nyitott, érdeklődő, önmagát és másokat elfogadni tudó. Biztonsággal tájékozódik környezetében, lakóhelyéhez érzelmileg kötődik. Viselkedésében illetudó, megjelenik a társak, illetve a természeti és társadalmi környezet értékeinek tisztelete, óvja és védi a természetet.

IV. Helyzetkép

IV.1. A Liszt Ferenc úti központi épület helyzetelemzése

Az épület a Liszt Ferenc utca 26. szám alatt található.

Nem óvodának épült, 1972-ben itt indult el Győrújbaráton az első óvodai csoport. (2012-es évben ünnepeli megnyitásának 40 éves évfordulóját. Többszöri átalakítás után 2001 – ben nyerte el jelenlegi formáját. Öt csoporttal működik. Mivel a bővítés során itt kapott helyet a vezető, ez az intézmény információs központja.

A gyermekek étkeztetésének segítése a tálalókonyhával oldható meg.

Udvara rendkívül tágas, jó fekvésű, udvari játékaik felújításra és bővítésre szorulnak. A sok növény ültetés meghozta eredményét, árnyékuk megfelelő védelmet nyújt a nyári napsütés ellen. Szintén a napsütés elleni védekezést segíti az épület udvari homlokzatán elhelyezett napellenző. A homokozók árnyékolására elhelyezett tetőszerkezet felújításra szorul.

Az épület bővítése után is kitűnnek tervezési hiányosságai (Az egyik csoportszoba és az öltöző épületen belüli megközelítése az egyik csoporton keresztül lehetséges, a magas

gyermeklétszám miatt az orvosi szoba és a fejlesztő szoba is csoportszobaként funkcionál, raktár és kiszolgáló helyiségek hiányoznak).

Mindezek a hiányosságok sok nehézséget jelentenek számunkra, megoldásukra a költségvetésben erre elfogadott jelentős beruházás, bővítés révén lenne megoldás.

IV.2. Az Óvoda utca 2. szám alatti épület helyzetelemzése

Az épület a Nagybaráti falurészen található. Eredetileg óvodának épült 1978-ban. 2009. nyarán az épület a „XXI. Századi közoktatási környezet kialakítása Győrújbaráton” c. pályázat (NYDOP-5.3.1/2F-2008-0026) eredményeként kívül, belül teljesen megújult. (belső épület, konyha, udvar).

Jelenleg 3 vegyes csoport működik az intézményben, és egy nagy tornaszoba biztosítja a gyermekek mozgásigényének kielégítését.

A főzőkonyha is ebben az épületben található, amely 2007. január 1-től az Önkormányzat tulajdonába került. Innen szállítják az ételt a másik két óvoda épületbe, iskolába és a szociális gondozottaknak. Az elkészült ételek az óvodás korú gyermekek táplálkozási szükségleteit maximálisan kielégítik. Az udvaron új játékok kerültek elhelyezésre, melyeknek karbantartása és bővítése folyamatos feladatunk, ugyanúgy ahogyan az udvar további szépítése, növényekkel való betelepítése is.

A két eddig bemutatott épület önkormányzati tulajdon.

IV.3. A Mélykút u. 1. szám alatti épület helyzetelemzése

Szülői kezdeményezésre 1997. szeptember 8. -án nyitotta meg kapuit, hegyi óvodánk a Mélykút u. 1. szám alatt.

Ezt az épületet bérli az Önkormányzat, de teljes körű átalakítást végzett, hogy óvoda céljára alkalmassá tegye. Az épület adottságaiból (családi ház) azonban így is kitént, hogy nem óvodának épült, így a kötelező eszközjegyzékben megfogalmazott tárgyi felszereltséggel csak részben rendelkezett. (kiszolgáló helyiségek: nevelői szoba, nevelői öltöző, tornaszoba hiányzik)

A meglévő problémák enyhítésére példaértékű **szülői kezdeményezésre, támogatásra és szponzori háttérrel, valamint Önkormányzati támogatásból**, több milliós befektetéssel a 2010-11-es tanév kezdésére megújult az Önkormányzati bérlemény imaterme, így az intézmény egy nagy és korszerű csoportszobával és hozzátartozó mosdóhelyiséggel gazdagodott. Az új csoportszoba biztosítja a gyermekek mozgásigényének kielégítését is. A felújítás következtében a Mélykút úti épület a törvényi maximum által előírt gyereklétszám befogadására vált alkalmassá. (két vegyes csoport)

A tálaló konyha technikai felszereltsége folyamatos korszerűsítésre, bővítésre szorul.

Udvara szép, rendezett, az udvari játékok folyamatos karbantartásra, bővítésre szorulnak.

2003.-ban új játéktároló elkészítésével oldódott meg sok raktározási gond.

Mindhárom óvoda épületünk esztétikus, jól karbantartott, felszerelt.

A gyermekek kiegyensúlyozott neveléséhez a külső körülmények adottak.

A belső pedagógiai feltételek megteremtése nevelőtestületünk feladata. A közoktatási törvény értelmében az egységes arculatformálásra törekedve, óvónői csapatunk annak érdekében dolgozott, hogy a mai napra elmondhassuk, hogy azonos pedagógiai elvek és törekvések alapján egységessé vált nevelési koncepciónk, melyben maximális helye van a módszertani szabadságnak, ami véleményünk szerint a siker egyik záloga.

Mindhárom óvodában a csoportok kialakítását a beíratott gyermekek életkora, és a mindenkori nagycsoportosok száma határozza meg.

Óvodánk biztosítja a körzetbe tartozó valamennyi gyermek felvételét.

Intézményünkben különböző munkaközösségek működnek, melyek a szakmai, minőségi megújulásban és a mindennapi óvodai élet megszervezésében nyújtanak segítséget.

Minden rászoruló középsős és nagycsoportos gyermekünk logopédiai gyógytestnevelési és fejlesztő ellátásban részesül, melyet az II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola Pedagógiai Szakszolgálat biztosítja óvodásaink részére. Óvodánkban az SNI és a beilleszkedési tanulási magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek fejlesztő, habilitációs, és rehabilitációs foglalkozásait is, a Szakszolgálat szakemberei látják el.

A gyermekink jó családi körülmények közül érkeznek hozzánk. A segítségre szorulóknak száma elenyésző. Családi együttlétekre a felgyorsult életritmus miatt egyre kevesebb idő jut, így a nevelés szempontjából minél nagyobb szükség van az óvodában folyó tartalmas munkára, játszóházakra, kirándulásokra, közös rendezvényekre, a szülők aktív közreműködésére. A fentiek megalapozzák a szülőkkel való jó kapcsolatot, folyamatosan figyelemmel kísérik az óvodai életet, érdeklődők, segítőkészek. Szülői Munkaközösségünk és az Óvodaszék segíti az óvoda és a család közötti kapcsolattartást. Jó az együttműködés a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolával és Pedagógiai Szakszolgálattal, az Önkormányzattal, a szülőkkel, a helyi Gyermekjóléti Szolgálattal, a szociális és gyámügyi előadóval, a művelődés szervezővel, könyvtárossal.

IV.4. Személyi feltételek

Óvodánk minden csoportjában két óvónő és egy dajka foglalkozik a gyermekeinkkel.

Reggel 6 30-tól délután 16 30 – ig óvónőink szakszerű ellátásban részesítik óvodásainkat. A kollégák heti váltásban dolgoznak.

Óvodapedagógusaink a minőségi nevelőmunka meghatározó személyei. A gyermek nevelése, fejlesztése iránt elkötelezett, pedagógiailag, pszichológiailag felkészült szakemberek. A gyermeki személyiség kibontakoztatásának segítői támogatói. Tudásukat rendszeres továbbképzés keretében bővítik, melyet mindennapi munkájukban kamatoztatnak. Célunk, hogy a megszerzett tudás innovatív legyen, a hasznos ismereteket a kollégák körében közzétegyük.

A „jó” óvónők nálunk azok, akik pozitív emberi értékeket közvetítenek, (megbízhatóság, segítőkészség, támogatás, együttműködési készség), elfogadják a más nézeteket, illetve kulturális különbségeket, a másságot.

Szabadon véleményt nyilváníthatnak a megfelelő keretek betartásával (hely, idő), meghallgatják a véleménykülönbségeket, a kritikákat és azokat saját maguk építésére fordítják. Megfelelő önkontrollal rendelkeznek.

Képesek szakmai megújulásra, felkészültek és naprakészek.

Pozitív belső tulajdonságukból árad a gyermekszeretet, viselkedésük nyugodt, barátságos.

Megjelenésük tiszta, ápolat a gyermekek számára példaértékű.

Gondolatainkban, cselekedeteinkben mindig hitelesek, őszinték, a gyermekek ezért őszinte bizalommal fordulhatnak hozzájuk.

A játékot komolyan vesszük, a mögöttesre is figyelnek, de a megvalósításban készséges segítőtársként vesznek részt! Fontos a humorérzék, találékonyság és az alkalmazkodó képesség. Az érdekes szituációkra nyitottsággal, és rugalmassággal reagálnak!

A gyermekekkel való kapcsolat kialakításához fontos, hogy tevékenyen benne éljenek a közösségben.

Megfelelő metakommunikációs eszköztárral rendelkezzenek, hiszen hanglejtéssel, mimikával, tekintettel, mozdulattal is nagy hatást kelthetnek a gyermekekben.

Ne beszéljék túl a gyermeket, hanem hagyják őket megnyílni, kommunikálni.

Ismerjék meg minél jobban őket, hiszen minden gyermek egyedi sajátosságokkal, eltérő fejlődési ütemmel rendelkezik, és mindezen tulajdonságokkal érhetjük el sokoldalú és harmonikus fejlődésüket, személyiségük kibontakoztatását.

Gyermekeink szakszerű nevelése-oktatása érdekében alapvető feladat a közös tervezés, az összehangolt munka. A módszertani szabadság minden csoportban biztosított. Óvónőink érdeklődési körüknek megfelelően, különböző jellegű tevékenységekkel színesítik a napi munkát. Törekcsenek arra, hogy minden napon változatossá, érdekessé, tartalmassá tegyék óvoda gyermekeik életét. Fontosnak tartjuk, hogy minden dolgozónk megfelelő szakképzettséggel, szakképesítéssel rendelkezzen. Azon kollégák esetében, akiknél ez hiányként jelentkezik, ösztönözni kell a megfelelő képzés megszerzésére.

A Támop 3.1.4.-08/2 Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés pályázat keretében, szakmai továbbképzéseken vettünk részt az alábbi témákban:

- Kompetencia alapú óvodai programcsomag bevezetése
- Differenciálás heterogén csoportban
- Óvoda-iskola átmenet képzés
- SNI képzés
- Okoskocka képzés
- IKT képzés
- Változásmenedzsment, projektmenedzsment képzés

Az elkövetkező időszakban, a fenntarthatósági tervben megfogalmazottak szerint, belső továbbképzéssel, műhelymunkával igyekszünk továbbadni a megszerzett ismereteket. Az óvoda-iskola átmenet, zökkenő mentesebbé tételének segítésére, „az óvodából az iskolába lépést segítő jó gyakorlatot” adaptáltunk óvodánkba az óvodapedagógusok és az iskolai pedagógusok együttműködése céljából.

Mivel intézményünk több művészeti ágat érintő különfoglalkozást is biztosít gyermekeink részére, így saját fejlesztésként „Művészeti nevelés az óvodában” címmel tanévet átfogó művészeti nevelési program kidolgozását és fenntartását is felvállaltuk: táncművészet, képzőművészet, színházművészet témakörben.

A dajkák a pedagógiai munka segítői, lelkesek és felelősségteljesek, munkájukat a csoport óvónői irányítják. Gyermekeink gondozásában testi-lelki szükségleteinek kielégítésében nélkülözhetetlen partnereink. A csoport életének aktív, tevékeny résztvevői. A zökkenőmentes munkavégzés szempontjából a napi feladatok előzetes egyeztetése a dajkákkal feltétlenül szükséges, ezért fontosnak tartjuk, hogy minden reggel megbeszéljék a csoport tevékenységéhez kapcsolódó feladatokat.

A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppen úgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekekre. A tudatosan alakított óvónő-dajka kapcsolat a gyermekek érdekét szolgáló nevelő hatást megsokszorozza.

Törekednünk kell arra, hogy az együtt, egy csoportban dolgozók egyforma szellemben közvetítsenek értéket és kötődjenek egymáshoz emberileg is.

Fontosnak tarjuk az élelmezésvezető, az óvodavezető és a szakácsnő együttműködő munkáját az egészséges alapanyagok beszerzésében és a változatos étrend kialakításában. Az intézményben épületenként nagy szükség lenne karbantartói feladatokat ellátó szakemberekre, akik napi szinten tudnák orvosolni az adódó problémákat, javításokat, amelyek nagyon fontosak a balesetveszély elkerülése érdekében is.

IV.5. Tárgyi feltételek

A helyi programunk megvalósításához a tárgyi feltételek adottak, folyamatos karbantartásukra, bővítésükre a mindenkori költségvetés lehetőségei, és a szükségességük tükrében kerül sor.

A gyermekek kiegyensúlyozott neveléséhez a külső körülmények adottak. Az óvodáknak zárt udvara van, melynek egy része leburkolt másik része füves udvar, virágoskert. A leburkolt rész lehetőséget biztosít a gyerekek rosszidő esetén a levegőzésre. Az udvari játékok egy része korszerű európai szabványnak megfelelő és változatos játék lehetőségeket biztosít. Törekszünk a meglévő játékállomány állagmegőrzésére és folyamatos bővítésére. Az új játékok vásárlásánál is célunk az uniós előírások betartása.

Sajnos két óvoda épületünkbe az óvoda udvarán keresztül jutnak el az ételt szállító járművek, amely körülmény, nagyon balesetveszélyes a gyermekekre nézve, hiszen ők is ezen az útvonalon járnak ki és be (Liszt F- Mélykút utca). Gyermekeink biztonsága fokozott figyelmet igényel az óvoda dolgozóitól.

A csoportszobák közül 8 nagy alapterületű, 2 kisebb, így ide kevesebb gyermek helyezhető el. Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell fektetni a gyermekek megfelelő létszámelosztására, hiszen az elegendő hely a nyugodt játék záloga. A csoportszobák és a folyósók igényesen kialakítottak. Látszik, hogy az óvónők és a dajkák nagy figyelmet fordítanak a családi és nyugodt légkör megteremtésére. A csoportszobákban lehetőség van a játszóhelyek létrehozására, a folyamatos tevékenységek biztosítása érdekében. Célunk, hogy mindenki számára biztosítsuk az esélyegyenlőséget a gyermekek hozzáférhetőségének elvét maximálisan szem előtt tartva.

A kompetencia alapú programcsomag bevezetéséhez szükséges eszközök hiánytalan beszerzésére és használatára törekszünk (meseládikó, kompetencia programcsomag). Az Okoskocka eszközcsaládot, IKT eszközöket (laptop) mindennapi gyakorlatunkban, a fenntarthatósági tervben megfogalmazottak szerint alkalmazzuk.

Az intézményi infrastruktúra fejlett, (Tv, videó, DVD lejátszó, digitális fényképező, kamera, automata mosógép, porszívó minden intézményben megtalálható). A Támop 3.1.4.-08/2. pályázata által intézményünk multifunkcionális nyomtatóval gazdagodott.

A három épület közül az Óvoda úti rendelkezik tornaszobával a másik két épületben a csoportszobák, illetve az Általános Iskola Sportcsarnoka biztosítja a gyerekek mozgásos igényeinek, testi szükségleteinek kielégítését. Jó idő esetén mindhárom intézményben az udvaron is biztosított az egészséges életmódra nevelés, testi képességfejlesztés. Az ünnepélyek lebonyolítására a nagyobb méretű csoportszobák alkalmasak.

A költségvetésből tudjuk fedezni a játékeszköz vásárlás nagyobb részét. Kiegészítésként, pályázat útján nyert összegből, valamint az alapítványukból pótoljuk a hiányzó játékokat. A gyermekek egyéni fejlesztését segítő és szakmai eszközök beszerzése teljes mértékben biztosított az intézményi költségvetés által. Mesekönyv és szakkönyv ellátottságunk elfogadható, további könyvtár bővítése szükséges.

Az udvari játékeszközöknél az óvodák udvarai fajtékekkel felszereltek, feladatunk a bővítés és állagmegóvás.

V. Az óvoda működése, az óvodai élet megszervezése

A napirend feltétele a gyermekek nyugodt óvodai életének, optimális életritmusának kialakulásához.

A napirendet az óvodapedagógusok dolgozzák ki, figyelembe véve a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, az évszakok jellegzetességeit. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. Mindhárom óvoda épületben a helyi adottságok miatt a csoportok napirendjét szükségszerű egymáshoz hangolni (nem megfelelő számú mosdó és öltöző miatt). Ez a rugalmasság biztosítja, hogy érvényesüljön a folyamatos életszervezés.

Heti rendünket az alapprogram szellemének megfelelően alakítjuk.

Június közepétől július végéig, nyári életrend szerint összevont csoportokkal működünk.

Napirend

Időkeret	Megnevezés
6 ³⁰ -11 ⁰⁰	Gyülekezés, szabad játék és szabadidős tevékenységek Felkészülés a tízórára, tisztálkodás, tízóraizás Játék, Mese- vers, Tanulási tevékenység (fejlesztő foglalkozások, testnevelés foglalkozás, kötetlen és kezdeményezett tevékenységek) testnevelés – lehetőség szerint a szabadban
11 ⁰⁰ -11 ⁵⁰	Mindennapi mozgás, játék a szabadban, rossz idő esetén a csoportszobában
11 ⁵⁰ -12 ³⁰	Készülődés az ebédhez, ebéd
12 ³⁰ -14 ³⁰	Készülődés a pihenéshez, tisztálkodás, mese, pihenés
14 ³⁰ -15 ⁰⁰	Felkészülés az uzsonnához, tisztálkodás, uzsonna
15 ⁰⁰ -16 ³⁰	Szabad játék és szabadidős tevékenységek

VI. Az óvodai nevelés célja, feladatai

Óvodai nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja, hogy a családi nevelést kiegészítve a gyermek életkori és egyéni sajátosságait, az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is) a legteljesebb harmóniában a képességei csúcsára juttatni a gyermeket úgy, hogy tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze gyermeki személyiségét, kíváncsiságát, megismerésre vágyó törekvését.

Alkalmassá és nyitottá váljon az iskolai életformára, egy más alapú személyiségfejlődési szakasz elkezdésére, melynek alapvető tevékenységformája a tanulás, annak is szándékos, intellektuális formája.

Óvodai nevelésünk feladatai

Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

1. egészséges életmód alakítása,
2. az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása,
3. az anyanyelvi- és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az óvodai nevelésünk alapelvei:

Olyan óvodai élet megszervezése:

Amely kiegészíti a családi nevelést, és vele teljes összhangban továbbfejleszti a gyermek nevelését.

Amely szeretetteljes, érzelem gazdag, biztonságot nyújtó családi légkörben biztosítja a gyermekek harmonikus, testi-lelki fejlődését, érzelmi kiegyensúlyozottságát, az élményekben gazdag tapasztalatszerzés lehetőségét.

Amely a közösségben, a közösség által segíti a gyermek a szocializációs készségeinek optimális fejlődését.

Ahol a felnőttekkel és egymással való kapcsolataikban a pozitív érzelmi töltés a meghatározó, együttműködésük konstruktív módon fejlődik.

Amely elősegíti a gyermekek környezetvédő szemléletének alapozását, a környezetbarát viselkedés alapjainak lerakását.

Amely az értelmi fejlesztés olyan lehetőségeit teremti meg, amely adekvát a gyermek számára, általa érzelmileg és szociálisan is fejlődik.

Amely segíti az elsődleges képességek fejlesztését, (értelmi, testi, kommunikációs, szociális), amelyek megalapozzák a kulcskompetenciákat, az óvoda – iskola átmenetet.

Amely önmagával, és másokkal szemben is igényességre, ugyanakkor toleranciára nevel.

Ahol a társadalmi változásokat követve az inkluzív pedagógiai szemlélet előtérbe helyezésével a kompetencia alapú nevelést alkalmazza, amely az ismeret: képesség – attitűd, hármas egységére helyezi a hangsúlyt.

Ahol a gyermek egységes fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, és tárgyi környezet biztosított.

Amely biztosítja, a migráns és a nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integrációt, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Ahol biztosítjuk a gyermek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

Ahol a felnőttek viselkedése minden esetben minta a gyermek számára, és a közvetíti a feltétel nélküli szeretetet és a segítségnyújtást.

Amely lehetőséget biztosít, különböző innovatív törekvéseknek, és biztosítja az óvodapedagógusok módszertani szabadságát, mindenekfelett a gyermekek érdekeit szem előtt tartva.

Ahol biztosítjuk a sajátos nevelésű igényű és a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek inkluzív és integrált óvodai nevelését.

Amelyben figyelembe vesszük a nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvét, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Ahol a nevelésben a komplexitás, és differenciálás elve érvényesül (a gyermek kompetenciái szerint).

Ahol a gyermek legfőbb tevékenysége a szabad játék, melyen keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítése biztosított.

Amelyben az egészséges életmód alakítása, az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása és az anyanyelvi- értelmi fejlesztés és nevelés átfogja az óvodai nevelés egész területét, jelen van a nevelési feladatok megvalósulásának minden mozzanatában.

VII. A nevelés keretei

VII. 1. Az egészséges életmód kialakítása

Célunk: Segítse elő a gyermekek harmonikus testi fejlődését, belülről fakadó igényükké váljon az egészséges életmódra való törekvés, annak mindennapi gyakorlata.

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot. Mindenkor figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat.

Feladataink:

- gondozás, testi szükségletek, mozgásigény kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás elősegítése, a testi képességei fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, betegség megelőzése
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése,
- a környezetvédelmi – megóvási szokások kialakítása,
- a megfelelő szakemberek bevonásával a szülői és az óvodapedagógussal együttműködve, speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi – lelki nevelési feladatok ellátása,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása,
- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása.

A **gondozás** az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége. A kisgyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakításához, az egész személyisége formálásához.

Ennek egyik legfontosabb feltétele az óvónő, a dajka és gyermek közötti jó kapcsolat. Az eredményes gondozás érdekében az óvónő együttműködik a családdal.

Az **óvodai környezet** feltételei jelentősen befolyásolják a gondozás színvonalát, hatékonyságát. Az egészséges életmódra nevelés egyik színtere az udvar. Melyet igyekszünk úgy kialakítani, hogy a gyermek biztonságát, kényelmét szolgálják, megfelelően testméreteinek, biztosítsa egészségének megőrzését, lehetővé tegye mozgás és játékigényük kielégítését.

Az öltözők kialakítása, berendezése, világítása a gyermekek kényelmes vetkőzését, öltözését szolgálja. Minden gyermeknek jellel ellátott szekrény áll rendelkezésére személyes holmijuk tárolására.

A csoportszoba a játék, a fejlesztés, az étkezések és a pihenés színtere, ezért fontos, hogy elegendő hely és kellő felszerelés álljon rendelkezésünkre. Az erős napsugárzása és a túlzott felmelegedés ellen árnyékoló függöny védi a gyermekek egészségét.

A világítás az előírt fényerősségnek és színhatásnak megfelelő. Naponta többször rövid időre szellőztetünk. Fontos étkezés után, lefekvés előtt, és alvás alatt folyamatosan.

Az átlagos hőmérséklet 22 - 24 Celsius fok, melyet a gázfűtés segítségével mindig biztosítani tudunk. A foglalkozási eszközök szépek, könnyen tisztíthatók, pótlásuk és bővítésük rendszeres feladatunk.

Minden gyermeknek jellel ellátott fogasa van, melyen el tudja helyezni törülközőjét, fogmosó poharát, fogkefjét, fogkrémjét.

A beteg gyermeket ideiglenesen elkülönítjük, a szülőt a legrövidebb időn belül értesítjük.

A helyes életritmus kialakítása az egészséges testi - lelki fejlődés alapfeltétele, ezért az óvodai nevelésben a gondozás központi helyet foglal el. Kialakításában az óvónő együttműködik a családdal, figyelembe veszi az egyéni eltéréseket. A gyermekek az oldott, kellemes légkörben szívesen végzett tevékenységet nem érzik fárasztónak.

Fontos eszközünk a napirend, melyben megfelelő időkeretet biztosítunk a gyermek számára egyes tevékenységeihez, ugyanakkor napi rendszerességével az állandóság biztonságát nyújtjuk, hozzájárulunk a gyermek bioritmusának kialakulásához.

A táplálkozás a növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele.

Napi háromszori étkezéssel a gyermekek, tápanyagszükségletük 65 - 70%-át, kapják meg az óvodában. Az óvónő véleményét az étrend összeállításában mindig figyelembe vesszük.

Az étrendben szereplő ételeknek tartalmaznia kell a létfontosságú tápanyagokat, melynek biztosításához hozzájárul, hogy óvodánkban minden nap kapnak gyümölcsöt a gyermekek.

Ezt a szülőkkel közösen oldottuk meg. Az étkezésre azonos időpontokban kerül sor, annak kulturált lebonyolítása alapvető szokás. Az étkezéssel kapcsolatos szokások kialakításánál a fokozatosság, a türelem, az egyéni sajátosságok, a gyermekek ízlése, otthoni tapasztalatok, mind figyelembe vehetők. Az étkezés tekintetében is egyeztetünk a családdal.(allergia, lisztérzékenység ...)

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat, a jól ápoltság iránti igényük kialakítását szolgálja.

A testápolási műveletek az óvónő, dajka és a gyermek bensőséges kapcsolatának elmélyítését is elősegítik.

Fontos a család és az óvoda gondozási szokásainak összehangolása.

A hajápolás saját fésűvel, naponta többször szükség szerint történik.

A körömápolás a felnőttek, elsősorban a szülő feladata.

A fogmosás óvodánkban ebéd után kiscsoporttól kezdődően napi teendő.

Az orr, fülkagyló védelmére is gondot fordítunk.

A helyes orrfújás és zsebkeendő használat megtanításában az óvónő, dajka és a szülő együttesen vesz részt. Minden csoportban papír zsebkeendőt használnak a gyerekek, melyet a szülők előzetes megbeszélés alapján biztosítanak a gyermekek számára.

Az egészséges életmódra nevelés egyik feladata a gyermekek rendszeres vizelet- és székletürítésre szoktatása.

Fokozatosan jutnak el addig, hogy önmagukkal, ruházatukkal, használati tárgyaikkal kapcsolatban igénylik a rendet és a tisztaságot.

Az öltözködés, védekezés az időjárás változásaival szemben, de egyúttal fejleszti a gyermek ízlését is.

A gyermekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a napi szervezett mozgásos tevékenységek és a különböző szabad mozgásos játékok szolgálják. Fontos feladatunk a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése. Ennek mértéke mindig a gyermek egyéni igényétől és képességeitől függ, helye a csoportszoba, a Sportcsarnok, tornaszoba az udvar és egyéb szabadban lévő lehetőségek.

Edzés: A szabad levegőn tartózkodás növeli az ellenálló képességet ennek időtartama naponta legalább egy óra, ami az évszaknak, időjárásnak megfelelően változhat. Különösen nyáron fokozott figyelmet fordítunk a megfelelő folyadék bevitelre és az árnyékban való tartózkodásra. (igény szerint fényvédő krémek használata).

Pihenés, alvás: A gyermekek napi alvásszükségletük egy részét az óvodában elégítik ki. Otthonról hozott ágyneműben, pizsamában alszanak a gyerekek. A pihenés ideje egyénileg változó, a gyermekek folyamatosan kelhetnek, s csendesen játszanak úgy, hogy alvó társaikat ne zavarják.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek tudnak önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodni, fogat mosni, fésülni, amikor azt szükségesnek érzik.
- Önállóan használják a mosdót.
- Helyesen használják a zsebkendőt.
- Esztétikusan megterítenek, vigyáznak az asztal rendjére, tisztaságára.
- Ismerik az evőeszközöket, azokat helyesen használják.
- Önállóan tudnak önteni folyadékot, meríteni az ételből.
- Segítség nélkül öltöznek, vetkőznek, cipőjüket befűzik és bekötik.
- Kialakul a tiszta esztétikus környezet igénye, vigyáznak arra.
- A sajátos nevelési igényű és a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek az egészséges életmódra nevelés területén (gondozás, környezet, helyes életritmus, táplálkozás, testápolás, mozgásigény kielégítése, pihenés) folyamatos hátránykompenzációval a társadalomba való beilleszkedésük segítése.

VII.2. Érzelmi nevelés és szocializáció

Célunk: A kisgyermek közösségben történő nevelése úgy, hogy maximálisan figyelembe vegye az egyéni képességeket, adottságokat, fejlődési ütemet, azokat hozza összhangba a közösség szokásaival, a társadalom számukra életkorilag adekvát erkölcsi, etikai normáival, alapvető illemszabályokkal, miközben szem előtt tartja a gyermek jogait, egyéni érdekeit.

Feladataink:

Szeretetteljes, családi légkör biztosítása a gyermek számára az óvodás kor egész ideje alatt. Érzelmi biztonságot nyújtó pozitív attitűddel átszőtt kapcsolatrendszer kialakítása: óvodapedagógus – gyermek, gyermek – gyermek, dajka – gyermek, óvodapedagógus – dajka között.

Olyan feltételek biztosítása, melyek lehetővé teszik maguk és mások helyes megítélését, amely teret ad önkifejező és önérvényesítő törekvéseiknek, segíti a pozitív énkép alakulását és a másság elfogadását.

Olyan óvodai élet biztosítása, ahol lehetőség van a gyermek természetes társas szükségleteinek kielégítésére.

Olyan óvodai élet megszervezése, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését.

Olyan szokás és normarendszer megalapozása, amely a további fejlődési szakaszok (iskola), és a felnőtté válás alapját is képezi.

A gyermek nyitottságára építve az óvodai élet segítse elő, hogy ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

Olyan óvodai élettér biztosítása, ahol a gyermek magatartásának alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus, és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus) közreműködésével.

A gyermek nevelése elsősorban a családban történik, ezt egészíti ki három éves kortól az óvodai nevelés. A kisgyermek óvodába lépése előtt szinte minden percét édesanyjával töltötte. A leválás nehézségeit igyekszünk csökkenteni a **befogadás, beszoktatás** óvodánkban bevált formájával.

A beiratás előtt „**ovi kóstolóra**” hívjuk a szülőket és leendő óvodásainkat, hogy megismerkedhessenek az óvoda dolgozóival és az óvoda arculatával.

A beiratkozáskor megkérjük a szülőket, hogy hozzák magukkal gyermeküket és töltsenek nálunk egy rövid időt, ez alkalommal. Az óvó nénik és a már óvodás gyermekek szeretettel készülnek erre az alkalomra, várják az újakat.

Minden új óvodáshoz családlátogatásra megy két óvónője, otthonában ismerkedik a kicsivel és a családjával, mielőtt a gyermek megkezd az óvodai életet.

A befogadás, beszoktatás során az egyszerre nagy létszámban érkezők közül egy – egy alkalommal 3 – 4 kisgyermeket fogadunk, hogy mindenkivel felnőtt tudjon foglalkozni egész idő alatt, s a már ott lévők is megkapják a megfelelő törődést. Időben is fokozatos a beszoktatás, tehát egyre hosszabb időt tölt a gyermek az óvodában.

Első nap csak 1 – 2 órát, aztán fél napot, végül egész nap marad. Mindig a gyermek egyéni szükségletei, érzelmi állapota a döntő. Nem zárkozunk el attól, hogy a szülő maradjon a beszoktatás ideje alatt, de nem is kérjük. Egyébként előzetes bejelentkezés alapján bármikor, bejöhetnek óvodánkba, és betekintést nyerhetnek mindennapjainkba.

Fontosnak tartjuk, hogy érzelmi **biztonságot nyújtó, esztétikus környezetben** töltsék napjaikat a gyermekek. A környezet esztétikuma, és az itt dolgozó felnőttek megjelenése, viselkedése, hanghordozása, hangereje, beszédstílusa, egyéni kisugárzása mind – mind fontos meghatározója a gyermek egészséges mentálhigiénéjének, társas kapcsolatai alakulásának. Kiemelkedő szerepe van a **felnőtt példaadásának** a szocializáció terén.

Az óvodapedagógus, mint modell áll a gyermek előtt a szokások kialakítása illetve belsővé válása tekintetében. Fontosnak tartjuk, hogy ezen a téren is történjen egyeztetés a családdal. A felnőtthez fűződő biztonságos érzelmi viszony, és a társakkal kialakított baráti jó kapcsolat a feltétele annak, hogy a gyermek jól érezze magát az óvodában, mely későbbi fejlődéséhez optimálisan hozzájárul.

A közös élményekre épülő tevékenységek további lehetőséget jelentenek a szocializáció számára.

A gyermekek **születésnapjának** megünneplése nagyon fontos, mely sok egyéb pozitív értéken túl közvetíti az üzenetet a gyermek számára.

A **közös ünnepek, kirándulások, erdei óvoda**, más együttes programok számtalan lehetőséget tudjuk kihasználni a nevelés tekintetében.

Arra törekszünk, hogy minden eszközzel segítsük a gyermek érdeklődő, pozitív érzelmi töltéssel való odafordulását, az őt körülvevő szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetéhez.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

Büszkék arra, hogy ők ebbe az óvodába járnak, ragaszkodna közösségükhöz, társaikhoz, az ott dolgozó felnőttekhez.

Belső igényükké válik a szokások, szabályok betartása, azokat másokkal is betartatják, szabálytudatuk határozottan kialakul.

Az óvodában kialakult baráti kapcsolatokat az óvodán kívül is ápolják. (életre szóló barátságok kezdődnek az óvoda falain belül) Ennek elősegítését, támogatását fontosnak tartjuk.

Igényükké válik a közösen végzett tevékenység, melynek során képesek az együttműködésre, a feladatok hierarchikus elosztására, egymástól számon kérik a végzett munkát

Cselekvéseik közben arra törekszenek a teljesítmények páratlan, tényszerű értékelésére, az igazságosságra, amit magukkal szemben is elvárnak.

VII. 3. Erkölcsi nevelés

Célunk: Az óvodások nyugodt, élményben gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

Sokoldalú képességfejlesztés segítségével a személyiség fejlődésének biztosítása, elősegítése.

Feladataink:

Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése.

Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, közös tevékenység, mely elősegíti a gyermekközösség fejlődését, összetartozását. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, önzetlenség, igazságosság, igazmondás.

A mindennapi testi – lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi harmóniájának kialakulását.

A gyermek – gyermek, óvodapedagógus – gyermek, dajka – gyermek, óvodapedagógus – dajka viszonyában pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést és önértékelést. A gyermek képes legyen a környezetében lévő emberi kapcsolatokban megkülönböztetni a jót és a rosszat.

Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése, segítse a barátkozást, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban. Az óvónő tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a gyermekek önmaguk és a mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére igényt érezzenek.

A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását.

A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek neveléséből eredő társadalmi előítéletek, félelmek csökkentése.

Az erkölcs társadalmi életünk állandó jelensége, melynek megfelelő közege a magatartás. A magatartás a külső – és belső viselkedés egysége. Az erkölcsiség közösségi keretek között jön létre és fejlődik. A gyermek erkölcsi fejlődésére nézve nem örököl génprogramot, születése pillanatától kezdve szűkebb és tágabb környezete: családja, óvodája nyújt mintákat számára a jó és rossz felismeréséhez, a helyesnek tartott magatartáshoz. A gyermek életkorától és egyéni fejlettségétől függően 4 – 8 életév táján válik tudatosan mintakövetővé. Az erkölcsi mintakövetés centrumában, kezdetben az utánzás, a szokások és az elemi magatartási szokások elsajátításai állnak. A gyermek erkölcsi fejlődése spontán és tudatos hatások eredménye. A fejlesztés mindig céltudatos, tervezett folyamat, mely kívülről irányul a személyiségre. Az erkölcsi szabályok beépülése a gyermeki személyiségbe érzelmi tényezőktől függ, attól, hogy milyen kapcsolatban van azzal a személlyel, akitől az erkölcsi szabály származik.

Az óvodai erkölcsi nevelés alapja az óvodában dolgozó felnőttek és szülők közötti jó kapcsolat építése. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket körülvevő felnőttek olyan magatartást tanúsítsanak, amely példa értékű.

A fejlődés várható eredménye óvodás kor végére:

Legyenek segítőkészek egymás iránt

Forduljanak érdeklődéssel társuk mondanivalója tevékenysége felé

Türelmesen várják meg társuk és óvónőjük, dajkájuk mondanivalóját

Fogadják el egymás és óvónőjük, dajkájuk kérését és irányítását

Aktívan, jó kedvvel vegyenek részt közös tevékenységekben

Fogadják el a tevékenység által megkívánt magatartásformát, szabályt

Önként nyújtsanak segítséget társaiknak

Figyelemmel, türelemmel legyenek egymás iránt, beszélgetés és más tevékenység során

Váljon igényükké egymás és a felnőttek üdvözlése

A sajátos nevelési igényű és a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek elfogadása.

VII.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk: Változatos tevékenységek biztosításával képessé tenni a gyermeket arra, hogy érzékszervei útján az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetet tapasztalati síkon megismerje és azt az anyanyelv segítségével érthető, gazdag szókinccsel tudja kifejezni.

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának a nevelés egész folyamatának, a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének alapvető eszköze.

Feladataink:

- A tudatosan tervezett, szervezett tevékenységek által, illetve spontán élethelyzetben való gyakorlás során, olyan jártasságokat és készségeket alakítsunk ki bennük, amelyek az értelmi képességek fejlődését (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) a kreativitás fejlesztését lehetővé teszi.

-A gyermek tapasztalatainak rendszerezésére, bővítésére.

- kíváncsiságának, érdeklődésének fenntartása további változatos tevékenységek biztosításával.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Nő az emlékezet időtartama, terjedelme.
- Egyszerűbb problémákat felismer, megold.
- Megjelenik az elemi fogalmi gondolkodás.
- Beszéde a gondolkodásának és önkifejezésének fő eszközévé válik.
- Tudja figyelmét hosszabb ideig összpontosítani.
- Segítséggel javítja tévedéseit, ellenőrzi saját tevékenységét.
- Életkorának megfelelő önértékeléssel rendelkezik.
- Ismereteit tudja alkalmazni a gyakorlatban is.
- Tisztán ejtse a hangzókat.
- Képes legyen egész mondatokban beszélni.
- Hallgassa végig társait és a felnőtteket.
- Tapasztalatait szóban is ki tudja fejezni.

VIII. Az óvodai élet tevékenységformái

VIII.1. Játék

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és
Ezért szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi: csak játszik, de mi már tudjuk, mire megy a játék.
Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű
És tevékeny ember váljék belőle.”
(Varga Domokos)

Célunk: A gyermek belülről motivált érdeklődését, tevékenységi vágyát kielégítse, ennek következtében örömforrás legyen számára.

Tegye lehetővé a gyermeki személyiség lehető legteljesebb testi, lelki, szociális harmóniában történő fejlődését.

Feladataink:

- A játékhoz szükséges optimális feltételek biztosítása (hely, idő, játékeszköz, élmények).
- Tegye lehetővé a gyermek számára tapasztalatainak, ismereteinek játék közben történő feldolgozását.
- Gazdagítsa a különböző játéktevékenységeket mind tartalmi mind formai tekintetben.
- Fejlessze a gyermekek beszédképességét, anyanyelvi kultúráját.
- Alakítsa szokásait, közösségi magatartását, társas kapcsolatait.
- Az óvónő játékesztő módszerei ezt támasszák alá.
- Segítjük és támogatjuk az éppen aktuális játékhoz szükséges hely kialakítását, ehhez igyekszünk biztosítani, hogy a berendezések könnyen mozgathatóak, átalakíthatóak, variálhatóak legyenek.
- Segítjük és támogatjuk a sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek játéktevékenységét.

3 - 7 éves korban a kisgyermek alapvető tevékenysége a játék, ugyanakkor óvodai nevelésünk legfőbb eszköze is.

A játék – szabad – képzett társításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul kell kielégülnie. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt, a szülő és az óvodapedagógus.

A játék a gyermek számára mindig belülről motivált, spontán tevékenység. A külvilágról szerzett ismereteinek és belső érzelmi világának sajátosan ötvözött leképezése, megjelenítése, ugyanakkor a szocializáció gyermek számára adekvát kerete. Az ismeretek rendszerezésének, bővítésének, a tanulásnak is elsődleges formája, színtere. Mivel a játék legfőbb örömforrás és belülről motivált, életkorilag prioritást élvez minden egyéb fejlesztési lehetőséggel szemben 3 - 7 éves korban.

Nevelőtestületünk ebből kiindulva a játék fontosságát kiemelten kezeli nevelőmunkája terén. A gyermekek fejlesztését, az óvodai élet szervezését ezen alapelvekből kiindulva építjük fel.

Úgy szervezzük, a gyermek napi tevékenységét, hogy abban a legtöbb időt a szabad játéokra biztosítjuk.

Alapvető követelménynek tartjuk, hogy a gyermeket nyugodt, derűs, biztonságos és szeretetteljes légkör vegye körül. Kiegyensúlyozott mentális fejlődése személyisége teljes egészére kihat, játéktevékenységét is meghatározza.

A játékeszközök kiválasztása és beszerzése körültekintő pedagógiai munkát igényel.

A kiválasztásnál figyelembe vesszük:

- fejlesztő hatású legyen (testi, lelki, értelmi fejlesztés),
- segítse elő az együttműködés kialakulását, fejlessze interperszonális készségeit,
- legyen ízlésformáló, az esztétikai nevelés eszköze, az igényességre neveljen,
- a játékeszköz megbecsülése, a velük való bánásmód épüljön be a gyermek egyéni értékrendjébe a csoportszokásokkal összhangban,
- a gyermekek által készített játékeszközöknek nagy jelentőséget tulajdonítunk, ahol a játékkészítés folyamata legalább olyan fejlesztő, mint a kész játékeszköz által inspirált játék.

A népi kismesterségek, a néphagyományok forrásként alkalmazandók.

Az udvari játékeszközök kiválasztásánál folyamatosan törekszünk a testi, lelki, szociális fejlesztés lehetőségeinek megteremtésére.

A mozgásfejlesztés eszközei (mászókák, hinták, csúszdák, kerékpár rollerek, labdák...).

A homokozóban való tevékenykedés szempontjából kiemelten fontos az építés, konstruálás, a percepciók képességek, kognitív képességek fejlesztése.

Az udvaron is biztosítjuk a szerepjáték lehetőségét, illetve az egyéb játéktevékenységeket (rajzolás, festés, barkácsolás,...).

A gyermekek játéka tartalmilag annál gazdagabb, minél több élményben volt részük, minél több a megtapasztalt ismeret. Ennek egy részét a családból hozza, de jelentős az óvodai élet során szerzett ismeretek, élmények, tapasztalatok szerepe, mely ötvöződik a gyermek ismeretstruktúrájában, megjelenik játékában, mely által újabb tapasztalatokhoz, ismeretekhez jut.

Fontosnak tartjuk a **játék terápiás szerepét** a gyermek érzelmi egyensúlya szempontjából.

A negatív élmények kijátszása a feszültség és rossz érzés csökkenéséhez vezet, az újra és újra eljátszott pozitív élmény hatása ismételt örömforrás a gyermek számára.

Az alkotó, örömforrásként szolgáló, tehát fejlesztő játék hatása akkor optimális, ha a gyermek szabadon dönthet arról, hogy kivel, mivel, hol, mikor, meddig játszik.

Az óvónő játékirányító tevékenységében az indirekt elemek dominálnak (optimális feltételek biztosítása, ötletek adása, eszközadás - készítés, szerepvállalás a gyerekek hívására, vagy a játék megakadása esetén, metakommunikáció). Direkt beavatkozásra csak a gyermek kérésére, illetve szükség esetén kerüljön sor (pl: ha nem talál elfoglaltságot a gyermek, cselleng, ha agresszívvá válik a játék, ha veszélyezteteti testi épségüket).

A gyermekek addig folytassák a játékukat, míg az számukra érdekes, örömet adó. **Napirendünket úgy alakítottuk ki, hogy abban a tevékenységek ismétlődése nyugalmat, folytonosságot biztosítson az elmélyült játékra.**

Játékfajták megjelenése 3 - 7 éves korban

A különböző játékfajták tisztán, önmagukban, elkülönülten ritkán jelennek meg óvodás korban. Ugyanaz a játékfajta térben és időben, horizontálisan és vertikálisan is jelen van a gyermek tevékenységében.

A gyakorló játék nem csak a hároméves gyermek sajátja, a 6 - 7 évesek játékában is jelen van, csak más hangsúllyal.

A szabályjáték tartalmaz bizonyos szerepjátéki elemeket, és így tovább.

A különböző játékfajták tehát a helyzettől függően jelennek meg együtt vagy külön.

Gyakorló játék

A legkorábban jelentkező játékfajta, melynek során a gyermek közvetlen tapasztalati úton szerez ismereteket a tárgyak tulajdonságairól. Az öröm forrása a cselekvésből fakad, s ez az öröm a cselekvés megismétlésére ösztönöz. A többször megismételt cselekvés során bővülnek a gyermek ismeretei, szókincse, fejlődik mozgáskoordinációja, laterális dominanciája erősödik. Megtanulja az eszközök helyes használatát, melynek során az óvónő mintaadó magatartása elsődleges.

A megfelelő játékeszközök, hely, idő és az óvónő segítőkész támogató figyelme elengedhetetlen feltétel.

A gyakorló játék jelen van az óvodáskor minden időszakában, beépül más tevékenységekbe is.

Az anyanyelvi nevelés keretein belül a többször ismételt ritmusos szöveg (akár halandzszás) mint a gyakorlójáték speciális formája örömforrás a gyermek számára.

Az óvónő erre minden adódó alkalommal teremtsen lehetőséget.

Szerepjáték

A szerepjáték a szocializáció, az érzelmi és értelmi fejlettség egy magasabb fejlettségi szintjét feltételezi. Ennek kialakulásában az óvónőnek jelentős szerepe van. Különösen fontos a mintaadás, élménybiztosítás, szerepvállalás. A szerepjátékban fejlettségi szintjétől függően megjelennek a gyermek élményei, tapasztalatai, ismeretei - mindez erős érzelmi szűrőn és a pillanatnyi testi-lelki szükséglettől meghatározottan. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy a gyermek kijátszhassa magát, belső feszültségei ezáltal oldódjanak, az új összefüggések által tapasztalataik, ismereteik bővüljenek, személyiségük gazdagodjon.

A hely, idő, szükséges eszközök biztosítása, az indirekt játékirányítás az óvónő kiemelt feladata. Ennél a játékfajtnál a felnőtt aktív szerepvállalása is meghatározó, de fontos, hogy

ez ne befolyásolja jelentősen a játék gyermeki spontaneitását, fogadja el a gyermek játéklógiáját, ne ragaszkodjon a valóság hű leképezéséhez, mert ezzel a játék lényegét rontaná el, megszűnne a varázs, az öröm forrása.

Konstruáló játék

A konstrukciós játék lényeges eleme az, hogy a játékkészítés folyamata legalább olyan nagy örömforrás, mint a kész játékeszköz használata egyéb játéktevékenységben.

Fontos, hogy sokféle anyag, eszköz álljon a gyermek rendelkezésére.

A barkácsolás szerepe jelentős. Kiemelten kezeljük a természetes anyagok minél szélesebb körű alkalmazását, és a népi kismesterségek közül a gyermek fejlettségi szintjének megfelelő kiválasztását.

A tevékenység során fejlődik a gyermek mozgáskoordinációja, finommotorikája, ismeretei próbálkozás során, tapasztalati úton bővülnek, kognitív képességei magasabb szintre jutnak, esztétikai érzéke, ízlése finomodik.

Elősegíti a türelem, önfegyelem, feladattartás, a célirányos cselekvés képességének fejlesztését, a tolerancia, a kooperatív készség alakulását.

Lehetőség nyílik a gyermek számára az analízis - szintézis gyakorlására.

Szabályjátékok

A szabályjátékok megjelenése az azokban betartandó szabályok bonyolultságától függ.

Bizonyos egyszerűbb formái már 3 - 4 éves korban jelen vannak (egyszerű körjátékok).

A szabályok nehézségi foka a gyermek egyéni fejlettségéhez, illetve a csoport fejlettségi szintjéhez mérten változik.

A 6 - 7 éves gyermekek szabályjátékai között is jelen vannak az egyszerűbb mozgásos játékok (pl. körjátékok), és az óvónő által tervezett, bonyolultabb szabályokhoz kötött ügyességi játékok (pl. sorsversenyek).

Ennél a játékfajtánál az óvónő tudatos tervező szervező-tevékenysége jelentősebb, mint pl. az egyszerűbb gyakorlójátéknál.

A szabályjátékok vezetésében, illetve egyszerűbbek kitalálásában a gyermekek maguk is részt vesznek.

Bábozás, dramatizálás

A bábozás, dramatizálás jelentősége rendkívül fontos a gyermek mindennapi tevékenységében:

- mint az öröm forrása,
- mint irodalmi, művészeti, esztétikai élmény,
- mint az érzelmi nevelés eszköze,
- mint a szocializáció eszköze, alapvető erkölcsi, etikai értékeket közvetít a gyermek számára,
- a báb segítségével a gátlásos, problémás gyermek is könnyebben kezelhető.

A bábozás különböző módon hat:

- amikor az óvónő bábozik,
- amikor a gyermek bábozik.

A hatásmechanizmus más, de az öröm forrása mindkét esetben a játék és a katartikus élmény.

Fontosnak tartjuk, hogy a bábozás, dramatizálás eszközei esztétikusak legyenek, az óvónő kreativitása és fantáziája által a lehető legtöbb anyagot használják. (pl. papír, textília, termések, kövek, növények, tollak...).

Nem csak az óvónők, de a gyermekek maguk is készítenek bábokat, melyeket rendszeresen használnak is.

A bábozás, dramatizálás gazdagítása, lehetőségeinek feltárása minden óvónő feladata.

Ez a játékfajta kiváló lehetőséget biztosít az anyanyelvi nevelésre, hiszen a gyermek "megszólal" beszél a báb által. Szavakat mond, mondatokat alkot, bővül aktív szókincse, mondatalkotó képessége fejlődik. Megtanul bánni a hangerejével, a magyar nyelv sajátos hangsúlyát és hanglejtését is megismeri, elsajátítja a minta által. A visszahúzódó és zárkózott gyermekek oldásának egyik legfontosabb eszköze.

Egyéni fejlesztés játéka

Játékidőben a nap folyamán, a speciális fejlesztő játékokat bármikor használhatnak a gyermekek. Azoknál a gyermekeknél, akiknek részképesség zavara van, az óvónő célzottan veszi igénybe, ezeket az eszközöket a gyermek fejlesztése érdekében.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek hosszabb időn keresztül (akár napokon át) kitartóan és folytatólagosan azonos játéktémában tevékenykedni
- Képesek a szerepeket elvállalni, azokon megosztani, a feladatokban megegyezni.
- A szerepjáték domináns szerepet kap.
- Képesek az építés, konstruálás terén bonyolult alkotásokat kitartóan, türelemmel, kooperatív módon létrehozni.
- A szabályjátékoknál képesek a bonyolultabb szabályokat betartani, örömforrás számukra a sikeres feladat végrehajtás, melyet önként, belülről motiváltan vállalnak.
- Bábozás, dramatizálás során önállóan szervezik tevékenységüket, néhány kedvelt mesét az óvónő segítségével nélkül is el tudnak játszani.
- Kommunikációs készségük verbális és nonverbális szinten gazdag.
- Társas kapcsolataikban jelen vannak óvodánk által meghatározott és helyesnek tartott szokások, illemszabályok.
- Érzelmileg kiegyensúlyozottan, felszabadultan, kezdeményező módon, kreatívan tevékenykednek.
- A játéktevékenységek hatására a sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermek a negatív élmények kijátszásával csökkenő feszültséget, és rossz érzést él át, és az újra és újra eljátszott pozitív élmény következtében pedig ismételt örömforráshoz jut, mely sikerélményt jelent számára.

VIII.2. Mese - vers

Célunk: Az irodalom értékei iránt nyitott, a művészetet kedvelő, azt megbecsülő gyermekek nevelése. Az irodalmi művek segítségével érzelmi, értelmi, etikai erkölcsi fejlesztésük, anyanyelvi nevelésük, énképük és a világról alkotott véleményük helyes irányú alakítása.

Feladataink:

- A gyermekek igényeinek felmérése, megismerése
- Értékes, igényes irodalmi anyag kiválasztása
- A mesélés, verselés alkalmainak, helyének, idejének számbavétele, szervezése

- Az óvónő mese- és verstudásának folyamatos bővítése
- A bábok, a dramatizálás eszközeinek elkészítése, rendszeres használata
- A könyv szeretetére, megbecsülésére nevelés
- Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósítása (szókincsbővítés, beszédképesség, beszédkedv fejlesztése, bábterápia...).
- Érzéki – érzelmi élmények biztosítása a ritmus, mozdulat és szavak egységében (mondókák, dúdoló, versek)
- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermek, irodalmi élményhez juttatására fokozott figyelem fordítása

A kompetencia alapú óvodai programcsomag tématerve javaslatait és módszertani kiegészítő kiadványait a fenntarthatósági tervben megfogalmazottak szerint alkalmazzuk.

Mivel intézményünk több művészeti ágat érintő különfoglalkozást is biztosít gyermekeink részére, így saját fejlesztésként „Művészeti nevelés az óvodában” címmel tanévet átfogó művészeti nevelési program kidolgozását és fenntartását is felvállaltuk színházművészet témakörben. Ennek keretében színvonalas előadások megtekintését tervezzük óvodán belül és kívül.

Az óvodai mese- és versmondás lényege annak spontán játékos jellegében van. A mese és a vers a ráfordított idő és gyakoriság tekintetében túlnő egy tevékenységforma keretein.

A gyermekkel való különös és játékos beszédkapcsolat egyik nagy lehetősége a kicsinyek szellemi szükségleteinek kielégítésére, beszéd - tanulás - tanítás, szórakoztatás, kellemes időtöltés, együttes élmény. Helye és ideje van a nap folyamán mindig, ha igény és idő van rá.

Így az irodalmi nevelés az egész óvodai életet átszövi.

A ritmus- és meseigény ebben az életkorban éppoly természetes életkori megnyilvánulás, mint a játék. A mindennapos mesélés a gyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A mesét az átváltozás motívuma, a jó győzedelmeskedése a rossz felett, a feszültségek feloldásának lehetősége, a vágyteljesítés dinamikája, a tudatszintek váltása teszi élménnyé. Visszaigazolja a gyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál.

A mese és a vers varázsa, az érdekes hangzás, a ritmus, a hétköznapitól eltérő beszéd vonzó a gyermek számára. A verset mondani, a mesét hallgatni jó a gyermeknek. Dallamát, tagolását, dinamikáját tekintve erőteljesebb, jellegzetesebb érzéki benyomás.

Valamennyi óvodai csoportban lényeges, hogy a mese- és versmondás szokásai, anyaga, a gyermekek szempontjából egységes, világos, kerek egészet alkosson.

Ha jól mesélünk, néhányszori ismétlés után ráismernek a mese szereplőire, egy-egy szereplő cselekedeteit utánozzák, a visszatérő kifejezéseket velünk mondják.

Jó úton járunk, ha a mese megrendítette a fantáziát, emlékezetet, képzeletet és játék kedvet.

Legyen a gyermekeknek kedvenc meséjük, meséljük kívánságuk szerint.

A mese a világról szerzett benyomások elrendezése szavak segítségével.

A bábozás, dramatizálás során kedves meséiket dolgozzák fel. Az óvónő irányító szerepe jelentős, de bízunk a gyermekek kreatív fantáziájában, építsük be ötleteiket, alkotó módon vehessenek részt a bábozásban, dramatizálásban.

Az irodalmi nevelés anyagának nagy részét a magyar népmesék, népi mondókák adják. A gyermek saját vers – és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással való kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek is egyaránt helye van az óvodában.

Korosztályonként változik a mesék tartalmi igénye:

- A 3-4 évesek életkori igénye a játékos mozdulatokkal kísért népi mondókák (höcögtetők, lovagoltatók, ölben ringatók...) és az egyszerű állatmesék. Ez a korosztály évente 10 - 12 mondókát és 12 - 14 új mesét ismerjen meg.

- A 4-5 évesek már igazi mesehallgatók. Örömmel és a izgalommal várják a mesét , hasonló örömmel tanulják az új mondókákat rövid verseket.

A mesék tartalmilag bonyolultabbak, bár még mindig az állatmesék dominálnak, de megjelenik már a tündérmese is. Terjedelme is egyre hosszabb. Az eddig ismerteken túl újabb 10 - 14 mesével bővüljön a repertoár.

A mondókák bonyolultabbak, hosszabbak lesznek, illetve belépnek a versek, melyeknek kiválasztása igényesen történjen. 4 - 5 új mondókát, és 5 -6 verset ismerjenek meg.

- 5 - 7 éves korban a mesék tartalmilag és terjedelmileg, tovább szélesednek. Belépnek a folytatásos mesék, meseregények (Kisherceg, Vackor...).

Ez a kor a tündérmesék birodalma.

A versek száma, tartalmi és terjedelmi nehézségi foka is bővül. A verses mesék, mondák és regék, közmondások is helyet kapnak az irodalmi válogatásban.

A tanult versek száma 15 - 20, az új meséké szintén 15- 20.

Az 5-7 évesek már önállóan el tudnak mondani egy - egy kedvenc mesét, maguk kezdeményezik a bábozást, dramatizálást. Az óvónő irányító szerepe egyre inkább indirektté válik.

- Az óvónők és a gyermekek bábozásán kívül látnak művészi értékű előadásokat is.

Alkalmanként elvisszük őket bábszínházba, előadóművészeket hívunk óvodánkba, illetve előszínházi előadásra megyünk a nagycsoportosokkal.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek örömeiket lelik a mondókázásban, verselésben.

- Igénylik a mesehallgatást, kialakulnak az ezzel kapcsolatos szokásaik (pl. mesepárna).

- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak maguk is mások örömeire, szórakozására.

- Szabadon szárnyaló fantáziájuk segítségével maguk is találnak ki rövid történeteket, melyeket választékos szóhasználattal elő is tudnak adni.

- Könnyedén és biztossággal fejezik ki mondanivalójukat, bátran szerepelnek mások előtt.

- Másutt szerzett irodalmi élményeiket megosztják társaikkal és az óvónővel. (pl. színházban voltak)

- Megjegyeznek 10 - 15 verset, mondókát, mesét.

- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek hátrányaiból eredő lemaradás kompenzálása.

VIII.3. Anyanyelvi nevelés

„ A szó ékszer.

Édes, ékes, békességes

Anyám szava gyöngyös fényes

Átadom, mint éket, ékszert.

Izzon égjen, ha beszélek.”

(Kiss Dénes)

Célunk: A magyar nyelv szabályainak megfelelő, közlésre alkalmas, összefüggő beszéd készségének kialakítása, a nyelv szépségeiben rejlő lehetőségek megismertetése által az önkifejezés készségének megalapozása.

Feladatunk:

- Olyan óvodai életforma megteremtése, ahol a gyermek bátran szabadon kérdezhet, meghallgatásra talál, kifejezheti önmagát, véleményt alkothat az őt körülvevő világról, s ennek során érzi az óvónő érzelmileg pozitív, érdeklődő, segítő odafordulását.
- A szókincs bővítése.
- Az értelmi fejlődés elősegítése, az elvont gondolkodás alapozása.
- Illemtudó udvarias hangnem, beszédstílus elsajátítása (alapvető illemszabályok: kérés, köszönés, megszólítás stb.).
- Türelemre, toleranciára nevelés.
- Az anyanyelvi nevelésben érvényesüljön az egyéni differenciált bánásmód.
- Fontosnak tartjuk, hogy a családban is óvják a gyermekeket az erőszak és durvaság kifejezésétől, és a média rossz hatásától.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére a javíthatás elkerülésére törekszünk.
- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve, olyan változatos tevékenység biztosítása, amelyen keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek önkifejezési formáinak fejlesztése.

A gyermek beszédállapotának megfigyelési szempontjai:

- beszédhallás
- beszédértés
- hangok vizsgálata (szó elején, szó közben, szó végén)
- mondszerkesztés
- összefüggő beszéd.

Az anyanyelvi nevelés olyan folyamat, mely a családban kezdődik, az óvoda pedig három éves korban bekapcsolódik, mindvégig érvényesül a család és óvoda együttműködése.

Minden óvodába kerülő gyermek rendelkezik bizonyos szintű kommunikatív képességgel, ám az egyéni eltérések igen változatosak.

A beszéd-készség csak olyan szociális közegben fejlődik optimálisan, ahol a gyermek megfelelő ösztönzést kap. Bőséges alkalmat teremtünk a gyermek számára, hogy tevékenyen ismerkedhessen az őt körülvevő környezettel, melyhez érzelmi szálak kötik. A megismerő folyamatba a lehető legtöbb érzékszerv bekapcsolása igen fontos, hogy többoldalú tapasztalat álljon a gyermek rendelkezésére.

Az anyanyelvi kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelés egész területét, jelen van a nevelési feladatok megvalósulásának minden mozzanatában.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag tématerv javaslatait és módszertani kiegészítő kiadványait a fenntarthatósági tervben megfogalmazottak szerint alkalmazzuk.

A játék és az anyanyelvi nevelés

Az óvodás korú gyermek életének túlnyomó részét a játék teszi ki. Kezdetben gyakorló játékot játszik, melyet utánozó szavakkal kísér. Később a szerep- és szabályjáték során

eljátssza élményeit, elmondja a vele kapcsolatos gondolatait. Ezek a játékformák igen alkalmasak a szókincs bővítésére, az önkifejezésre, a kifejező készség fejlődésére, alkotó gondolkodás alapozására.

Az egyszavas mondatoktól a tö- és összetett mondatokon keresztül a szövegalkotás területén eljut a gyermek az egységes, egész mondanivaló adekvát megfogalmazásáig.

A játék során előtérbe kerülnek és aktivizálódnak az olyan fogalmak, mint pl.: környezetükben lévő élőlények, élettelen tárgyak nevei, tulajdonságai, foglalkozásokkal kapcsolatos kifejezések, ezek közötti összefüggések.

Feladatunk, hogy a játék feltételeinek (nyugodt derűs légkör, játékeszközök, játéksituációk, élmények...) biztosítása által teremtsük meg e tevékenységforma anyanyelvi fejlesztő hatásának feltételeit is, illetve direkt módon (anyanyelvi játékok) is fejlesszük azt.

Mese – vers és az anyanyelvi nevelés

A vers, mese, bábozás, dramatizálás túlnő a tevékenységek keretein, helye és ideje van a nap folyamán bármikor, ha a gyermeknek igénye van rá. Fontos, hogy az óvónő az irodalmi művet jól artikulálva, hangsúlyozva, megfelelő beszédtempóval és hangerővel adja elő.

Lehetőleg könyv nélkül, biztonsággal, élményt nyújtóan meséljen, a verseket pontosan mondja, érezhető legyen, hogy számára is öröm forrása a mese, vers.

A gyermekek beszédértése, aktív és passzív szókinccse bővül, a változatos, nem mindennapi beszédfordulatok által nyelvünk szépsége, esztétikai vonatkozásai is feltáruulnak számára. Az azonos kifejezések, nyelvi fordulatok többszöri azonos megjelenése biztonságos kapaszkodót nyújt a versek mesék megtanulásához. Természetes igény a minél gyakoribb ismétlés, mely nemcsak újabb örömforrás a gyermek számára, hanem a tanulás életkorilag determinált formája.

Kiemelten fontos az óvónő mintaadó beszéde, helyes nyelvhasználata.

A gyermekek az irodalmi művek által megismerik népünk hagyományait, szűkebb környezetük szokásait, szókinccét. (pl. Csuprocska hagyományörző csoportunk, győrójbaráti gyűjtéseket dolgoz fel éves programjában).

Az irodalmi művek hallgatása során megszilárdulnak az ezzel kapcsolatos szokásaik, elősegítve ezáltal a művészetre nevelést, a műélvező, azt értékelő, igénylő ember nevelését.

Az alapvető erkölcsi normák megalapozásában jelentős szerepe van a mesének. A jó és rossz megkülönböztetése, az igazság győzedelmeskedése, mind a gyermek etikai, erkölcsi személyiségjegyeit gazdagítja. Visszaigazolja a gyermek szorongásait, és egyben feloldást, megoldást is kínál.

A bábozás, dramatizálás során aktív szereplőivé válnak a gyermekek az irodalmi műveknek, melyek igen széles körű anyanyelvi fejlesztést tesznek lehetővé. Bátrabban, a báb segítségével oldottabban megszólalnak, bővül szókinccsük, fejlődik kifejezőkészségük, tökéletesedik beszédstílusuk.

Fontos, hogy a feldolgozandó meséhez kellő mennyiségű, esztétikus, motiváló hatású báb vagy dramatikus eszköz álljon rendelkezésre.

A báb terápiais, konfliktusmegoldó szerepét az óvónő tudatosan használja, az egyéni sajátosságokat figyelembe véve, s szem előtt tartva, hogy a gyermek számára az öröm forrása legyen.

Mozgás és az anyanyelvi nevelés

A gyermek személyiségfejlődését mozgásfejlettségének szintje meghatározza. Ami nem volt meg előzőleg a mozgásban, a gondolkodásban is hiányként jelentkezik a későbbiek során.

A nagymozgások, a finommotorika, a szem - kéz, szem - láb koordináció, a laterális, dominancia fejlettségi szintje szoros összefüggést mutat a gyermek beszédképességével, tehát a mozgásfejlesztés és a beszédképesség összefüggése egyértelműen kiemelt területe a 3 - 7 éves korosztálynak.

Az iskolába lépés feltétele a nagy- és kismozgások biztonsága, a finommotorika megfelelő fejlettségi szintje, melyek az olvasás és írástanulás alapfeltételei (a dislexia prevenció fontos területe a mozgásfejlesztés).

A mozgásos tevékenységekben a gyermekek szókincse speciális kifejezésekkel bővül, fejlődik beszédfigyeljük, szabályismeretük.

Az egyértelmű utasításadás és annak betartása biztos beszédértést, feltételez, ezen tevékenységi terület fejlesztő hatása az anyanyelvi nevelés terén inkább indirekt.

Rajzolás, mintázás, kézimunka és anyanyelvi nevelés

Az ábrázoló tevékenység során az óvodás korú gyermek saját élményeit jeleníti meg, s ezt a tevékenységét legtöbbször beszéddel kíséri. (Tudjuk, hogy a alkotásaik nagy részét csak a hozzáfűzött szóbeli kiegészítés teszi érthetővé a felnőtt számára.)

Eközben kifejezőképessége bővül, alkalmat teremt a beszédgyakorlásra, mondatalkotásra, saját történetek megfogalmazására, gyakorolja a gyermek, hogy hogyan értesse meg magát másokkal.

Szókincse szakkifejezésekkel bővül (színek, anyagok nevei, tulajdonságai, technikák neve, ahhoz kapcsolódó szavak...).

A mindennapi ábrázolás lehetőségének biztosítása során az óvónő tiszta, igényes munkához szoktatja a gyermekeket, megjelenik az alkotás öröme és az esztétikai értékek felismerése.

Az ábrázoló tevékenységet gyakran mondókázással, énekléssel is kísérjük. (komplex esztétikai nevelés szerepe.

Ének – zene , énekes játék és az anyanyelvi nevelés

Óvodai zenei nevelésünk a magyar népi gyermekjátékok anyagát használva Kodály Zoltán útmutatása alapján folyik.

A mondókák, kiolvasók ritmusa, a népi gyermekjátékok intonációja, kiejtése közvetlenül befolyásolja a gyermekek beszédét. A mozgással, énekléssel egybekötött játékok bevéődnek a gyermek emlékezetébe, s életük során még sokszor felbukkannak (pl. az édesanya azt az altatót éneklő gyermekének, amit neki énekel az édesanyja, az apa azzal a lovagoltatóval lovagoltatja kisfiát, amivel őt az édesapja...).

A zenében használt speciális szavakkal bővül szókincsük, emlékezetük fejlődik a megtanult mondókák, dalok által.

A mozgásos játékok és éneklés során a hangsúly, a hangerő, a magas-mély, halk-hangos éneklés fejleszti a helyes beszédtechnika kialakulását. A dalok, mondókák egyenletes lüktetése, ritmusa előkészíti, és megalapozza az írás, olvasás tanulását.

Külső világ tevékeny megismerése és az anyanyelvi nevelés

A gyermekek a környezetükben lévő élő és élettelen dolgokat tapasztalás és beszélgetés útján ismerik meg. A séták, kirándulások, megfigyelések során szókincsükbe új fogalmak épülnek be, melyekkel környezetükben nap mint nap találkoznak, azok között egyre jobban eligazodnak, bővülnek ismereteik. Ezen alkalmak kiváló lehetőséget biztosítanak az oldott, spontán megnyilatkozásokra, az egyéni, otthon szerzett tapasztalatok elmondására, saját gondolataik következtetések megfogalmazására. Lehetőséget teremtenek a gyermekeknek

arra, hogy sikerélményhez jussanak, mely további megismerésre, megnyilatkozásra, bátor kommunikációra serkenti őket.

Jelentős szerepe van az óvónő higgadt, türelmes, pontos magyarázatának, hogy az újonnan megismert fogalmak jó tartalommal épüljenek be a gyermekek szókincsébe.

A környezetünkben található növény- és állatvilághoz, az élettelen természeti környezethez, a társadalmi környezethez (iskola, könyvtár, pék, bolt, orvosi rendelő, tájház...) kapcsolódóan sok új kifejezés gazdagítja beszédüket, anyanyelvi kultúrájukat.

Megismerik a helyi közlekedés szabályait. Meg tudják fogalmazni az óvoda és csoportjuk szokásait.

Ismerik a színeket, különböző irányokat megfogalmazzák, gyakorolják az analízist, szintézist, kognitív gondolkodás, megismerési folyamatokat, melyeket egyre inkább szavakba is tudnak önteni. Meg tudják mutatni és nevezni testtájaikat, testrészeit, ismerik és megfogalmazzák azok működését, funkcióit. Tudják nevüket, lakcímüket, anyjuk, apjuk nevét, foglalkozását. Családi történeteiket érthetően összefüggően el tudják mesélni.

Hozzásegítjük a gyermekeket ahhoz, hogy környezetüket maguk fedezhessék fel, ennek során fejlődik megfigyelő, elemző, lényegkiemelő képességük.

A külső világ tevékeny megismerése közben megismerik az alapvető matematikai fogalmakat, (töszámszavak, sorszámszavak, több, kevesebb ugyanannyi, kör, gömb, négyszög, kocka, háromszög...) ezek beépülnek szókincsükbe, gondolkodásuk során ezeket alkalmazzák. Felismernek mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat, ezeket meg is fogalmazzák. Alakul ítélőképességük, fejlődik sík- tér- és mennyiségsszemléletük, s mindez az elvont fogalmi gondolkodást készíti elő.

A matematika speciális lehetőséget nyújt az anyanyelv és a gondolkodás egymásra ható fejlesztéséhez.

A munka és az anyanyelvi nevelés

Az óvodai élet speciális tevékenysége, mely a szocializációhoz nyújt kiváló lehetőséget, de az anyanyelvi nevelés is szerephez jut általa. A gyermekek szókincse speciális szavakkal bővül, melyek a tevékenységhez kapcsolódnak. (pl. eszközök nevei: seprű, lapát, porrongy...). Az együttműködés lehetőségét teremti meg, közben ez kommunikációra készíti őket, ahol gondolataikat világosan, a másik gyermek számára érthető módon kell megfogalmazniuk.

Logopédia

A beszédserült, anyanyelvi téren fejlődésben lemaradt gyermekek speciális fejlesztését óvodánkban szakképzett logopédus végzi.

A fejlődés várható eredménye óvodákor végére:

- A gyermek érthetően, folyamatosan, tud beszélni, kommunikálni.
- Gondolatait mások számára érthetően, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Beszéde során minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket és mondatfajtaikat tud alkalmazni.
- A magán- és mássalhangzók kiejtése tiszta. (a fogváltás miatt egyéni eltérések lehetnek)
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

- A sajátos nevelési igényű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek önkifejezési formáinak fejlődése.

VIII.4. Külső világ tevékeny megismerése

Célunk: A környezethez való pozitív viszony kialakítása, a növény- és állatvilág megbecsülése.

A közvetlen természeti és társadalmi környezet megismerése által környezetbarát szemlélet formálása, a szülőföld megbecsülésére, hazaszeretetre nevelés, és matematikai tapasztalatszerzés biztosítása.

Feladatunk:

- Olyan élményszerzési lehetőségek biztosítása, ahol a gyermeknek lehetősége nyílik a közvetlen természeti és társadalmi környezet tapasztalati úton történő megismerésére.
- A gyermekek meglévő tapasztalatainak, ismereteinek beépítése, egyéni érdeklődésük kielégítése.
- Megfelelő szervezeti formák biztosítása.
- A tevékenységformában rejlő nevelési lehetőségek számbavétele és ezek tudatos kihasználása. (anyanyelvi nevelés, hazafias nevelés, illem)
- A környezet matematikai vonatkozásainak tevékeny megismerése (spontán, szervezett)
- Óvodánkban folyamatosan bevezetésre kerülnek a kompetencia alapú oktatásban megjelenő komplex fejlesztési tervek, amelyek az ősmagyarok és a magyar kultúra jelképrendszerét követik. Ennek négy fő témaköre: Levegő, Tűz, Víz, Föld. A négy komplex fejlesztési terv három fejlesztési tématerv köré csoportosul. (család, élő – élettelen környezet, közösségi nevelés)
- A mindennapi óvodai életben alkalmazzuk az új tanulásszervezési eljárásokat: projekt módszer, témahét (Európa hét, Egészség hét)
- A migráns gyermekek óvodai nevelésünkben való részvételekor lehetőséget biztosítunk saját nemzeti identitásuk megőrzésére, és a magyar kultúra megismerésére.
- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek természeti és társadalmi környezetbe történő beilleszkedésének segítése.

A környezet megfigyelésére irányuló nevelés

A környezettel való pozitív kapcsolat kialakítását már óvodás korban el kell kezdeni annak érdekében, hogy későbbi életük során a környezetvédő szemlélet belülről fakadó igényként legyen jelen személyiségjegyeik között.

A 3-7 éves gyermekeknél a valóság és a képzelet egybefonódik. A valóságot tapasztalat útján ismerik meg. Így lesz cselekvőből gondolkodóvá. A sétákon, kirándulásokon megtanítjuk a gyermekeket, hogy kell helyesen viselkedni, a mozgás, beszéd, játék formáitól a megfigyelésig. Az óvónő feladata a folyamatok megindítása, mederben tartása, a feltételek biztosítása. A módszertani eljárásokat nagyon fontosnak tartjuk. A komplexitás jegyében az ismereteket egymásra építjük, összekapcsoljuk. A szókincsbővítés állandó feladat, mely éppen a környezet megismerésével oldható meg legkönnyebben. A természet apró eseményeiről, az állatokról, növényekről, évszakokról szóló mondókák, szólások, találós kérdések színesebbé teszik az ismeretek feldolgozását. Természetes anyagokkal való játék közben tapasztalatokat szereznek, ismeretekhez jutnak, értelmi képességeik és érzelmi viszonyulásuk fejlődik. Különböző környezeti neveléshez kapcsolódó témákkal bővíthető a

szerepjátékok köre. A konstrukciós játékban felhasználhatók a különböző levelek, termések, ágak stb. A szabályjátékban ismereteket szereznek, és azokat begyakorolják. A tisztasággal, renddel kapcsolatos munka is kapcsolódik a környezeti neveléshez. Szükség van azoknak a szokásoknak a kialakítására, amelyek a tiszta, kulturált környezet igényét szolgálják. Az óvodakert cselekvőmező. Kerti munka közben megfigyelhetik a növények fejlődését, a munka közben felbukkanó rovarokat, elsajátíthatják a hagyományozott helyi szokásokat.

Udvarunkon és a séták, kirándulások során megfigyelhetik a növényeket, az állatvilágot. Az élősarok fontos szerepet tölt be nevelésünkben. A dísnövények gondozása mellett csíráztatunk, hajtatunk. Minden csoportunkban van élősarok. A természetsarokban helyeztük el a különböző gyűjteményeket (kövek, termések, tollak, talaj...) az évszakalbumot. Egyszerű kísérleteket végeznek a gyerekek a természeti jelenségekkel kapcsolatban (ok-okozati összefüggések megtapasztalása) Az életfeltételekhez szükséges levegő, víz, talaj és az ezeket károsító tényezők (por, gáz, olaj, szemét...) hatását is vizsgáljuk kísérletekkel Községünk középületeinek látogatása kapcsán, a szülők foglalkozásának megbeszélésekor jó lehetőség nyílik a társadalmi környezet megbeszélésére. Fontos feladatunk, hogy minél több mesterséget megismerjenek, tanulják meg becsülni az emberi munkát és annak eredményét.

Az óvodában folyó munkáról a szülőket is tájékoztatjuk, sok programot közösen szervezünk. Felhívjuk a figyelmüket a felnőtt példaadó szerepre.

Csak az óvoda és a szülői ház egymást segítő kapcsolata biztosíthatja, hogy a természetet szerető, a környezetet tudatosan védő embereket nevelhessünk.

A gyermek aktivitása és érdeklődése folytán tapasztalatokat szerez környezetének formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok ismeretek birtokába jut, miközben alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-, mennyiségsszemlélete.

A külső világ tevékeny megismeréséhez kapcsolódó hagyományaink:

- Szervezett őszi kirándulás a Fertő-Hanság Nemzeti Parkba
- Kirándulás valamely nagyvárosba (szülőkkel közösen)
- Állatok világnapja
- Egészség hét
- Európa projekt
- Föld napja
- Erdei óvoda

Témakörök:

Család: A gyermekek és a szülő összetartozásának érzékeltetése. Ismerjék a család fogalmát, tudják a családtagok nevét, ki mivel foglalkozik. Tudják lakcímüket, születési dátumukat.

Testünk: Testrészek felismerése, megnevezése magukon és másokon, azok funkciói és védelme.

Érzékszervek funkciója és védelme, azok ápolása, óvása, egészségvédelem. Test helyzete máshoz viszonyítva.

Évszakok: A közvetlen környezetünkben lévő növények évszakonkénti változásának megfigyelése, tapasztalatok gyűjtése az időjárás változásai és a természet viselkedése között. Az ember szerepének megfigyelése évszakonként. A levegő, talaj, víz változásai az évszakok szerint Ok-okozati összefüggések felismertetése. A folytonos változás ellenére a természetben lévő rend és állandóság, ezek közti összefüggések megtapasztaltatása, felismertetése. (A tavasz után mindig nyár jön, a fák őszelel lehullatják levelüket stb., még ha nem is ugyanakkor és ugyanazon a módon történik is.) Az analízis, szintézis műveletét gyakoroltatjuk a gyermekekkel megfigyeléseikkel kapcsolatban.

Az állatvilág szerepe, feladata a természetben, évszakonkénti viselkedésük. (Mikor születnek az utódok, hogyan táplálkoznak, a költöző madarak élete, ok-okozati összefüggések megkeresése, az "aha" élmény minél többszöri átélése lehetőségének biztosítása.)

Az ősmagyarok és a magyar kultúra jelképrendszere

- Levegő, Tűz, Víz, Föld

Gyümölcsök, zöldségek, virágok: Ismerjék meg a környezetükben találhatóakat, azok külső és belső tulajdonságait miért hasznos az ember számára. A gyümölcsök és zöldségek szerepe az egészséges táplálkozásban. Mindenről tapasztalati úton szerezzenek ismereteket.

Gyűjtőfogalmak szerint tudják besorolni az ismert növényeket.

Kísérjék figyelemmel a növények fejlődését, hogyan lesz a magból növény, hogyan hoz termést, mi kell a fejlődéséhez, mi történik, ha egy - egy feltétel hiányzik (kísérletek az élősarokban, konyhakert, tervezett tapasztalatgyűjtő séták szerepe)

Állatok: Minden állatot lehetőség szerint az élőhelyén figyelünk meg. Támaszkodunk a már meglévő ismereteikre, hisz falusi gyerekeket nevelünk.

A háziállat, vadon élő állat, vadállat gyűjtőfogalom alá tudják besorolni az ismert állatokat. Tudják megnevezni sajátos egyéni külső és belső tulajdonságaikat, az emberhez való viszonyukat. (Pl. háziállatot az ember azért tartja, mert a táplálkozásához szükséges, a vadon élő állat fél az embertől, elbújik előle, a vadállatok nagy része veszélyes, óvakodni kell tőlük,...)

Közlekedés: Folyamatosan figyeljék meg az utcai forgalmat, egyre bővülő ismereteik és a felnőtt segítsége alapján kapcsolódjanak be abba. (gyalogos közlekedés)

Ismerjenek meg közlekedési eszközöket, tudják csoportosítani azokat közlekedési helyük szerint (szárazföldi, vízi, légi közlekedés). Tudják, hogy a közlekedés szabályok szerint folyik, életkoruknak megfelelően ismerjenek ezekből néhányat.

Színek: Ismerjék, és biztosan alkalmazzák az alapszíneket és ezek árnyalatait.

A matematikai tapasztalatszerzés tartalmai:

- Halmazok képzése
- Halmazok összehasonlítása tulajdonságaik szerint
- Halmazok szétválogatása bontása részhalmazokra
- Halmazok elemeinek sorba rendezése
- Halmazok összemérése becsléssel, párosítással, másolással
- Mennyiségek összemérése: magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, mennyiség, terület, szélesség, vastagság, bőség szerint.
 - Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok
 - Építések, alkotások szabadon, másolással, illetve egy feltétel megadásával
 - Tájékozódás a térben
 - Tájékozódás az egyszerű, síkon ábrázolt világban.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Biztonsággal tájékozódnak közvetlen természeti és társadalmi környezetükben. Ismerik a honos növényeket, itt élő állatokat. Ezzel kapcsolatos ismereteiket más téren is alkalmazzák.
- Szeretik, óvják és becsülik környezetüket, érzik, hogy szerepük van annak megóvásában. Másokat is figyelmeztetnek a természet védelmére.
- Tudják lacímüket, születési helyüket, idejüket.
- Ismerik a család fogalmát, a családtagok nevét, foglalkozását.
- Tudják testrészeit megmutatni, és megnevezni. Tudják, hogyan kell megvédeni.
- Ismerjék az érzékszerveket, és azok funkcióját, és védelmét.
- Helyesen alkalmazzák térben és síkban a jobb és bal irányokat

- Helyesen használják a névutókat saját testükhöz viszonyítva. (pl. előttem, mellettem..)
- Tudják és alkalmazzák a közlekedés számukra adekvát szabályait, ismerik a közlekedésben rejlő veszélylehetőségeket.
- Ismerjék fel a természeti és társadalmi környezet szépségeit, mely öröm forrása számukra, büszkék legyenek arra, hogy ők itt élnek.
- Helyesen használják, a térbeli viszonyokat jelentő névutókat, saját személyük és a tárgyak vonatkozásában.
- Képzetük van a pár kifejezésről.
- Több térbeli kiterjedési fokozatot felsorakoztatnak és összehasonlítanak egymással.
- Két kiterjedést vagy mennyiséget egymással egyenlővé tudnak tenni.
- Létre tudnak hozni egy adott mennyiségnél vagy kiterjedésnél többet, kevesebbet, nagyobbat vagy kisebbet.
- Tudnak tárgyakat tulajdonságaik szerint csoportosítani.
- A tő- és sorszámneveket helyesen használják.
- Megismerkednek a kör, négyszög, háromszög és azoknak téri megfelelőjének tulajdonságaival.
- Téri tájékozódásban megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat. Problémahelyzetek létrehozásával a gyermekeket logikus gondoskodásra készítjük, mely által fejlődik problémafelismerő és megoldó készségük.
- Felismer mennyiségi, alakú, nagyságbeli, és térbeli viszonyokat.
- Alakul ítélőképessége
- Fejlődik tér, sík, és mennyiség szemlélete
- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek könnyebb beilleszkedése természeti és társadalmi környezetükbe.

VIII.5. Mozgás az óvodában

Célunk: A gyermekek harmonikus mozgásának játékos formában történő fejlesztése, miközben fejlődnek testi képességeik, edzettségük, figyelmük, fegyelmük, összpontosító képességük, akaratuk, bátorságuk, szabálytudatuk.

Feladatunk:

- Az egészség megóvása, megőrzése.
- Felerősíti és kiegészíti a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását.
- Mozgáskultúrájuk fejlesztése mellett, segíti a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akaratú tényezőinek alakulását.
- Az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével minden gyermek számára lehetőséget biztosít a mozgásos tevékenységekre.
- A későbbiek során felsorolt alapmozgások eredményes elsajátítása érdekében fejleszteni kell
- motoros képességeket, kialakítani a mozgásjártasságokat, készségeket, vagyis az alapmozgásokkal kapcsolatban a nagymozgásokat, majd a finom koordinációt és ennek megszilárdítását.
- Mindezeket az alapmozgásokat tervszerűen felépítve, de a gyermeke fejlettségéhez igazodó feladatrendszerben történő játékok gyakorlásával, továbbá a mozgások kombinációira lehetőséget adó játékok alkalmazásával valósítjuk meg.

- Óvodánkban a mozgás napi rendszerességgel szervezett formában heti egyszer sportcsarnokban, tornateremben, csoportszobában, naponta csoportszobában, vagy a szabadban valósítjuk meg.
- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek mozgásfejlődésének biztosítása.

Az óvodai nevelés egyik fontos területe a testi nevelés.

A testi nevelés az egészség megőrzésére és megszilárdítására, a szervezet edzésére, a szervezet fejlődésének - növekedés, gyarapodás, testi képességek kialakításának elősegítése -, valamint mozgásműveltség fejlesztésére irányul.

A testnevelés- a testi nevelés egyik része, amely testgyakorlatokkal, a környezet egészségügyi feltételeinek és a természet erőinek rendszeres felhasználásával a nevelés céljának megvalósításához járul hozzá.

A testnevelés feladatainak teljesítésére a napi mozgást minden gyermek részére biztosítjuk

A mozgásos tevékenységek feltételei:

1. Gondozás

- Gondoskodunk a szabadtéri gyakorlólhelyen a portalanításról, locsolásról, lehetőleg a füves részt használjuk., ha nem lehetséges (pl. vizes a fű) akkor a betonozott területen.
- A gyermekek öltözete sportos legyen.
- Harisnyanadrág ne maradjon rajtuk.
- Tornacipőt minden alkalommal húzzanak a gyerekek.
- A használatos szerek minden alkalommal tiszták legyenek.
- Szemüveg viselésére külön ügyelünk.
- Baleset megelőzés!
- Az óvodában nincs felmentés, a gyengélkedőket fokozatosan szoktatjuk a testneveléshez.

2. A természet erői

- Minél mozgásos tevékenységet a szabadban tartunk.
- Erős szeles, ködös, esős, nagyon hideg, (- 10 °C) időben nem megyünk az udvarra.
- A teremben mindig nyitott ablaknál tornászunk, még télen is.

3. Eszközök

Meglévők: padok, karikák, kugli, labda, körkötél, szalagok, zsebkendők, tornabotok, Gerswald, Body-Roll, kisszőnyegek, bukfenc szőnyegek, kispadok, székek, asztalok, kockák, kendő, gördeszka, kosárlabda, trambulín, gyűrű, hinta, mászókötel, koronghinta, mérleghinta, mászórúd, zsámoly, bordásfal, Wesco talp és kézformák, Ayres-terápiás eszközök.

Célunk az eszköztár folyamatos bővítése.

A gyermekek agyi funkcióinak serkentése, testi képességeinek fejlődése, egészségének megőrzése minden korcsoportban jelen van, csupán a nehézségi szintek eltérők.

A 3 – 7 éves kor a nagymozgások fejlesztésének legideálisabb szakasza, ebben a korban tökéletesedik tovább a járás, finomodik a futás.

A testséma kialakulása, a testrészek megismerése elengedhetetlenül szükséges az " énkép " kialakulásához és megszilárdításához.

A testrészekkel való ismerkedés során a térirányok is bekapcsolódnak e megismerés folyamatába.

A testrészek mozgatása, megérintése, behatárolása és megnevezése közben szerzett tapasztalatok felhasználásával teljesebbé válik a " testtérkép ".

A mozgásos tevékenységekben lényeges szempont a gyermek térben elfoglalt helye, a térben való mozgás közben elegendő hely keresése, saját maguk, testük és a tárgyak viszonyának, elhelyezkedésének sokoldalú megtapasztalása.

A 6-7 éveseknél kiemelten fejlesztjük a finommotorikát.

Erre a korra várható el az idegpályák kiépülése révén a finommozgás vezérlésének képessége. A speciális funkció fejlesztése azért fontos, mert a még be nem érett gyerek a több gyakorlás során felzárkózhasson társaihoz.

A mozgásos tevékenységekben minden gyermek kap kéziszerkeket, melyek segítségével a kéz izmainak differenciált mozgását gyakorolják, de saját szintjükön.

A verbális fejlesztés, azaz a beszéd észlelése és értése szintén minden korcsoportban kitüntetett szerepet kap. A mozgásos tevékenységekben előforduló valamennyi új szó, kifejezés a gyermek szókincsét bővíti. Az irányok és testrészek nevei mozgással egybekötve vésődnek be a leghatékonyabban.

Szakítunk a hagyományos kötött szervezési formákkal, inkább a tevékenykedtetésre, az önálló és örömteli mozgásra fordítjuk a rendelkezésre álló foglalkozási időt.

Nem szükséges pl. a gyerekeket sorakoztatni, a foglalkozásokon megtanulnak, önállóan helyet keresni, a teret gazdaságosan kitölteni.

A főgyakorlatok szervezésénél elegendő a folyamatos gyakorlatvégzés lehetőségét biztosítanunk megfelelő számú eszközzel és hellyel. A gyermekek feladata pedig az, hogy minél többször éljenek ezzel a lehetőséggel. A vizualitás, a verbalizáció, motorium egyszerre vannak jelen a mozgásos tevékenységekben.

A gyermekek számára igen-igen fontos a vizuális minta állandó jelenléte, tehát a lemásolás lehetősége a mozgásos tevékenység teljes időtartama alatt. A bemutató személye, legyen az óvónő, vagy a gyermek, mindig az elhangzott utasítással szinkronban mozog, pontosan tükrözve a szavak értelmét.

A bemutatás lehetőség szerint mindig egyszerre történik a gyermekek próbálkozásaival, ezáltal saját mozdulatait is össze tudja hasonlítani a mintával, s azonnal javíthatja.

A legoptimálisabb kontroll a nagyméretű tükör, ahol önmagát is látja.

Jelszavunk: mindig a pozitív megerősítés. Ez szükséges a jó hangulathoz, és ez készteti további erőfeszítésre a gyermeket.

Az agyi funkciók érését erőteltet gyakorlással nem siettethetjük. Csak a kellő alapok lerakása után, megfelelő érett szinten léphetünk a következő lépcsőfokra.

Csak annak a biztos tudását kívánjuk meg, ami életkori sajátosságaitól nem esik távol.

A könnyedség és játékoság maradjon a fejlesztés fő erénye!

Gyermekeink a tervezett, szervezett mozgásos tevékenységeken túl lényegesen többet igényelnek mozgásból, főleg saját elképzelésük szerint. Gyakorlási lehetőség a szabadidős tevékenység alatt nyílik. Ezért különös körülményekkel kell berendeznünk az erre a célra szánt területet. Az udvaron gyakorolható függések, átfordulások, hintázások, a gyűrű és kötélhinta alkalmazásával történhetnek.

A gyerekek szívesen veszik a höcögtetést, hintáztatást. A ritmikus mozgást kölcsönző eszközök a hintaló, hinta, mérleghinta, faágról lelógó kötél. Fontos eszköz a roller, a füleslabda, kerékpár, gördeszka, és hasonló egyensúlyi helyzet keresését igénylő eszközök. A szabadtéri mozgások alkalmával a függések és ezzel kapcsolatos mászások gyakorlására van lehetőség. A szereken korlátozás nélkül engedjük őket bátorságuk szerint kísérletezni.

Szabad mozgásokra adnak lehetőséget a séták, kirándulások, erdei óvoda.

A nagycsoportos gyermekek évente úszótanfolyamon vesznek részt.

Az óvodában hetente egy alkalommal délután **különfoglalkozásként** néptáncal, népi gyermekjátékokkal ismerkednek a 4. életévüket betöltött gyerekek, ezzel együtt mozgáskultúrájuk is fejlődik.

A Sportsarnokban szintén hetente egyszer, " Játékos gyermektorna " című külön foglalkozást tartunk, a 4. életévüket betöltött gyermekek részére, melyen óvodásaink önként, szívesen vesznek részt.

Mindennapos testnevelés	Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport	Vegyes csoport
<p>Helye: csoportszoba, tornaszoba, az óvoda betonos udvara, az óvoda füves udvara.</p> <p>Tartalom: LEHET:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zenés, - tánc, -(gimnasztikai elemeket elhagyva) testnevelési JÁTÉK - klasszikus felépítésű 	Naponta 10-20 perc játékos, utánzó formában.	Naponta 10-20 perc játékos, utánzó formában, határozott utasítással.	Naponta 10-20 perc határozott utasítással.	Naponta 10-20 perc játékos, utánzó formában, határozott utasítással.
2.) Testnevelési foglalkozások	Heti 1× 15-20 perc	Heti 1× 20-30 perc	Heti akár 2× 30-45 perc	Heti akár 2× 15-45 perc
<p>Helye: csoportszoba, tornaszoba, az óvoda betonos udvara, az óvoda füves udvara, Sportcsarnok</p>				

A kompetencia alapú programcsomag kiegészítő kiadványai változatos mozgáslehetőséget, ajánlatot biztosít pedagógusaink számára, melyeknek az alkalmazása segíti a gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztését.

A fejlődés várható eredménye óvodákor végére:

- biztonsággal mozognak környezetükben, igénylik a mindennapos mozgást
- mozgáskoordinációjuk életkoruknak megfelelően kialakult
- a nagymozgások és finommozgások kialakultak, egyensúlyérzékük jó, képesek mozgásukat tudatosan irányítani
- kialakul testtudatuk, testsémájuk, testtérképük, laterálisuk
- közösségi magatartásuk, önfegyelmük, figyelmük, szabálytudatuk megerősödik.
- a természetes mozgások életkoruknak megfelelően kialakult (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), testi képességeik (erő, gyorsaság, ügyesség, állóképesség, társra figyelés) fejletté váltak.
- kedvezően alakul a gyermeki szervezet növekedése, teherbíró képessége, és az egyes szervek teljesítőképessége.
- a sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek mozgásfejlődése.

VIII.6. Ének, zene, énekes játék

Célunk:A gyermekek zenei képességeinek, érdeklődésének, esztétikai fogékonyságának fejlesztése játékos módszerekkel, az iskolai zenei nevelés megalapozása.

Személyes példaadással a zenét szerető, értékelő, azt aktívan gyakorló emberek nevelése.

Feladatunk:

- Az éneklés, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, énekes játékok nyújtsanak örömet a gyermeknek, egyben keltsék fel zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés váljon részévé a gyermekek mindennapi tevékenységének.
- Teremtse meg a tárgyi feltételeit (hely, idő, eszközök, hangszerek).
- Fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, emlékezetét, képzeletét, esztétikus mozgását, zenei alkotókedvét, és segítse a csoportban a közösségi érzés kialakítását.
- A gyermek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségi szintjének figyelembevétele mellett, tudatos fejlesztéssel tegyük lehetővé az egyéni zenei tehetség gondozását.
- Az életkori sajátosságok és a helyi hagyományok figyelembe vételével értékes zenei anyagot kínáljon a gyermekek számára.
- Módszertani kultúrájában legyen igényes, változatos.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások szolgáljanak fontos eszközül a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés esetében a gyermek hovatartozását is.
- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek zenei képességének, érdeklődésének, fogékonyságának fejlesztése játékos módszerekkel.

A legtöbb gyermeket három évig neveljük az óvodában, a közben érkező vagy távozó kisgyermekre külön gondot fordítunk. Minden csoport összetétele más, ezért a tervezésben

három éves folyamatban gondolkodunk. A várható fejlettségi szintek rugalmasan kezelendők, három év távlatában átfedik egymást az egyéni sajátosságok szerint. A terv akkor hatékony, ha az óvónő azt tudatosan építi fel.

A munkatervünk tartalmazza:

- a játékos dalanyagot, mondókákat, alkalmi dalokat
- ritmusképzés konkrét feladatait
- hallásképzés konkrét feladatait
- a zenehallgatás anyagát.

Ugyanazt a zenei feladatot ugyanabban a csoportban sokféle dallal és módszerrel lehet megoldani. A kicsiknél mindig kötetlenül, a nagyoknál esetenként minden gyermek részvételével. Az óvónő számára minden perc tudatos figyelő, irányító munka, a gyermek számára élvezet, öröm.

A helyi program önálló döntést enged az óvónőnek, ez a szabadság felelősséggel jár, mert megbízik az óvónők lélektani, pedagógiai, zenei kulturáltságban, képzettségében, ami a szabadságnak alapja.

A mondókák és kiszámolók szerepét nagyon fontosnak tartjuk. Az anyag kiválasztásánál az óvónő a csoport összetételének, fejlettségi szintjének megfelelően járjon el.

- Fontos szem előtt tartani a nevelés gyakorlatában és a tervezésben is, hogy:
 - a könnyebbtől haladunk a nehezebb felé,
 - az egyszerűbbtől az összetett felé,
 - konkrétól az elvont felé.

A dalok kiválasztásánál és elrendezésénél a következő zenei és didaktikai szempontokat vesszük figyelembe:

- ritmikai szempontok (könnyebbtől a nehezebb felé)
- dallami (hangkészletbeli) fokozatosság; s-m; l-s-m; m-r-d; l-s-m-r-d; stb.,
- játékbeli fokozatosság,
- játékos mozgások helyváltoztatás nélkül,
- egyszerű helyváltoztató mozgások,
- csoportos játékok,
- szerepjátszó játékok,
- táncos játékok,
- szöveg és tartalom szerinti fokozatosság.

Az ünnepi alkalomra való felkészülést szintén beépítjük terveinkbe. Az alkalmi daloknak az ünnepi hangulat megteremtésében nagy szerepük van.

A ritmikai érzék fogalmán összetett zenei képességet értünk, amely több elemre bontható:

- metrikai érzék fejlesztése,
- tempóérezék fejlesztése,
- ütemérezék fejlesztése,
- ritmusérezék fejlesztése.

A metrum érzék (egyenletesség) kialakítása és a gyakorlás különböző módjai:

- minden egyenletes mozgás legyen folyamatos,
- a lüktetés a szünetek alatt is folyamatos,
- ez az egyenletes lüktetés lehet különböző tempójú.

Az egyenletességet kifejezhetjük:

- játékos mozgással (pl. ringatók; kalapálás...),
- tapsolással,
- járással (sorban, körben, csigavonalban, saját mondókájukra, énekük, az óvónő mondókájára, dalára, hangszerjátékára),

- járás és taps összekapcsolásával,
- gyermekhangszerekkel (pl. dob, cintányér, háromszög, az óvónő és a gyermekek által készített ritmust játszó hangszerekkel pl. köcsögduda, mákcsörgő...),
- gyermektáncsal (a lépegetés és járás különböző formáival).

A tempóérzék fejlesztésénél a tempók élesen különbözzenek egymástól, mert a gyerekek a kis különbségeket még nem érzékelik.

Az alap itt is az egyenletes lüktetés:

- egyenletesen mérsékelt
- egyenletesen gyors
- egyenletesen lassú.

A tempóérzék fejlesztésére a metrum érzék fejlesztésénél felsorolt módokat alkalmazzuk.

Az ütemérzék fejlesztésénél az alap szintén az egyenletes lüktetés, de a lüktetések közül az ütem első tagját - mivel a zenében általában itt a hangsúly - határozottan kiemeljük.

Az ütemérzék szintén az egyenletességnél felsorolt módokon lehet fejleszteni.

A dalritmus és a mondókaritmus megvalósítása a ritmusérzék fejlesztését szolgálja.

Az előzőektől eltérően itt azt emeljük ki, amit mondunk, amit énekelünk.

A ritmus megvalósításánál is azokat a módozatokat alkalmazzuk, amelyeket az előzőekben megismertünk.

A ritmusérzék fejlesztését nagyon jól szolgálja a ritmusvisszhang játék. Az itt alkalmazott ritmusmotívum mindig kettő kétnegyedes ütem, azaz egy ütempár legyen. (négy lüktetés)

Az ütempár kezdetben csak a negyed és a nyolcad értéket tartalmazza. A diktálandó ritmushangot mindig előre meg kell tervezni.

Az állandóan bővülő, a gyermekek ritmikai érzékének fejlesztését szolgáló eszközökön kívül, dallamjátszó hangszer is rendelkezésre álljon a gyermekcsoportokban. A hiányok folyamatos pótolására törekedjünk.

A gyermekhang ápolása, a szép éneklés és a gyermekhang fejlesztése a **hallásfejlesztés** területéhez tartozik.

- a hangmagasság iránti érzék fejlesztése
- a hangszínérzék fejlesztése
- a hangerő vagy dinamikai érzék fejlesztése
- a zenei emlékezet fejlesztése
- a belső hallás fejlesztése.

A hangmagasság iránti érzék fejlesztése az egyik legfontosabb nevelési feladat.

Követelmények:

tiszta éneklés (3-6 hangterjedelemben); jól érthető szövegkiejtés

dalok magasabb és mélyebb hangokról való éneklése (ezáltal bővül a gyermek hangterjedelme)

a magas és mély hang felismerése (oktáv; kvint; terc távolságban)

A hangok között nem csak magasságbeli, hanem hangszínbeli különbségek is vannak. A gyermek hallásának finomítására el kell érni, hogy hangszínükről felismerjék:

- a különböző anyagú tárgyakat (pl. üveg, fém, fa,) hangszínét (zörejek)
- a ritmusjátszó hangszerek hangszínét
- a dallamjátszó hangszerek hangszínét
- egymás hangját
- végül a környezet hangjait.

A gyermek csak nagy különbségeket érzékel, ezért eleinte egymástól élesen elütő hangszíni tárgyak hangját ismertessük fel.

Az emberi beszéd közben, a hangszeren való játszása során, a zenekar egy-egy mű előadásakor - a mű tartalmának, hangulatának megfelelően - különböző hangerővel, dinamikával beszél, énekel, játszik. Ezt már az óvodás gyerekekkel is észre lehet vetetni, és meg

lehet tanítani rá, hogy egy dalt tudjon háromféle dinamikával is énekelni. A bábok a dinamikai érzék fejlesztéséhez nagy segítséget nyújtanak.

A zenei emlékezet (memória) fejlesztése igen fontos feladat az óvodában. Ennek több módja van.

Az egyik legfontosabb, a dalok, mondókák, kiszámolók tanulása.

Ha ismeri a dalokat, azokat felismerni is képes. A dalfelismerés is fejleszti a zenei emlékezetet.

Ez történhet az óvónő dúdoló énekléséről, hangszeres játékaról, a dal ritmusáról.

A felismerésre kiválasztott dalok mindig élesen különüljenek el egymástól.

A felismerést végezhetjük kezdő motívumról, belső jellegzetes motívumról. A felismert dalt mindig énekeltsük el csoportosan, hogy valóban mindenkiben felidéződjön. A visszhangjáték a zenei emlékezet hatékony fejlesztője.

A dalok tanulása, zenehallgatás a ritmusképzés, a hallásfejlesztés egyaránt elősegíti a belső hallás fejlődését is. Ennek egyik kiváló eszköze a dallambújtatás.

Az óvodai zenehallgatást fontos feladatnak tartjuk.

A zenehallgatás anyaga lehet: gyermekdal, népdal, gyermekek számára írt műdal, idegen népek gyermek és népdalai, műzenei szemelvények.

A zenehallgatás anyaga hangulatilag kapcsolódjon a mindennapi élmény anyagához.

Alkalmanként óvodás gyermeke számára készült zenei előadásokra, koncertekre is visszük óvodásainkat.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag módszertani kiegészítő kiadványait a fenntarthatósági tervben megfogalmazottak szerint alkalmazzuk. Az ajánló, gazdag zenei anyaggal segíti a négy őselem témájának feldolgozását. A tervezésnél célunk, hogy átgondoljuk, mit szeretnénk elérni. A feladatnál, hogy kigondoljuk, hogy hogyan.

Mivel intézményünk több művészeti ágat érintő különfoglalkozást is biztosít gyermekeink részére, így saját fejlesztésként „Művészeti nevelés az óvodában” címmel tanévet átfogó művészeti nevelési program kidolgozását és fenntartását is felvállaltuk: táncművészet témakörben. Óvodásainkkal őseink hagyományát, kultúráját népi játék és néptánc kincsén keresztül szeretnénk megismertetni.

Szervezett programjaink:

- Hagyományörző óvodás csoportok találkozója
- Lehetőség szerint, tehetséges gyermekeinkkel részt veszünk kistérségi énekmondó versenyen.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Szívesen énekelik, mondogatják a tanult dalokat, mondókákat.
- Az ismert dalok önálló éneklésén túl, képesek dallam-vagy ritmusmotívum visszaéneklésére, vagy visszatapsolására.
- A mondókát az egyenletes lüktetést kiemelve tudják mondani.
- Felismerik és térben is tudják mutatni a magasabb mélyebb hangok közti különbséget.
- Tudnak halkán és hangosan, gyorsan és lassan énekelni, beszélni.
- Felismerik a dalokat jellegzetes kezdő vagy belső motívumokról.
- Megfigyelik és megkülönböztetik hallás után környezetük és egymás hangját.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dalok ritmusától.
- A térformákat esztétikusan, arányosan alakítják, a különböző mozgásokat és táncmozdulatokat egyöntetűen, szépen végzik.
- Tudnak általuk jól ismert hangszereket kezelni (dob, cintányér, háromszög, ...).
- Nyitottak a zene iránt.
- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek zenei képessége, érdeklődése és fogékonysága fejlődik.

VIII.7. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Célunk: A tevékenység célja a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér - forma - szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladatunk:

- A ceruzával, festékkel agyaggal és más eszközökkel kapcsolatos tevékenységi vágy kialakítása a gyermekekben, az önkifejezés, közlés eme lehetőségének megismertetése.
- A tevékenységek által emlékeztetük, természet és elképzelés utáni ábrázoló- és díszítőkészségük fejlesztése.
- A gyermekek megismertetése a rajzolás, festés, mintázás, téralakítás, technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- A gyermekek megismertetése különböző anyagokkal és a kézimunka technikai alapelemeivel és eljárásaival
- Esztétikai fogékonyságuk fejlesztése.
- Tudják kifejezni érzelmeiket, elképzeléseiket az ábrázolás eszközeivel, fejlődjön általa képzeletük.
- A népművészet gazdag motívumkincsének és a képzőművészet értékes alkotásainak bemutatása során tudjanak gyönyörködni a látottakban, fedezzék fel a benne rejlő szépséget, legyen számukra öröm forrása.
- A tehetséges gyermekek felkarolása, fejlesztése.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái, a műalkotásokkal való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.
- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek vizuális képzetének gazdagítása, esztétikai fogékonyságának, önkifejezésének és szép iránti érzékének fejlesztése.

Az óvodai nevelésben fontos szerepet kap a vizuális és manuális úton való ismeretszerzés. A gyermek rácsodálkozik a sokszínű világra, élményeit emlékezetében rögzíti. A kisgyermek a belső " emlékező-képzelő látás " szerint rajzol, fest, mintáz, konstruál, tesz vallomást a világban szerzett ismereteiről. Az alkotó tevékenység a játékkal azonos örömet jelent a számára. Belső világának, képzeleteinek, élményeinek feltárását a szabad alkotó munka teszi lehetővé. A gyermekrajz tükrözi a gyermek szellemi fejlettségét, a környezethez való viszonyát, megmutatja, milyen vizuális élménykinccsel rendelkezik.

Az ízlésnevelés korai szakaszában az esztétikumhoz való szoktatást az óvónő személyes példája, széphez való bensőséges viszonya teszi a gyermek számára elérhetővé.

A vizuális nevelés a mindennapokban:

A spontán vizuális hatások közül a közvetlen környezet a legjelentősebb, hiszen mindennapos állandó inger jelent. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket esztétikus, funkciójukban is szép, ugyanakkor egymással is minél inkább harmonizáló tárgyak vegyék körül. Ízlésvilágukhoz nagyon közel állnak a természetes anyagok. Fontosnak tartjuk a változatosságot is, - egy új folt mindig felhívó erővel bír, megfigyelésre, odafordulásra késztet. Ezért a kiegészítő tárgyakat variáljuk, cserélgetjük. A gyermekekkel közösen díszítjük az ablakokat, falakat az évszaknak megfelelően. Tágabb környezetünk szintén rengeteg spontán vizuális inger hordoz. Itt az a feladatunk, hogy kiválasszuk mindazt, ami

tágabb környezetünkben érdemes arra, hogy jobban megfigyeljük, rögzítsük, emlékezetünkbe vessük.

A felnőtt szerepe az ábrázoló tevékenységben:

A vizuális nevelés területén az intuíciónak, a véletlenszerű felfedezésre, az alkotókedv felkeltésére helyezzük a hangsúlyt. A képzelet és a kombinálás készségét fejlesztő feladatokat helyezzük előtérbe oly módon, hogy színben, formában szabadon kiélhesse a gyermek alkotói vágyát, meghagyva az önkifejezés szabadságát. Megfelelő körülmények között, - nyitott polcon tárolt sokféle, szabadon elvehető eszköz között - jól szervezett csoportokban a gyermek ábrázoló tevékenységének nagy része beépül a játékukba, s így spontán módon fejlődik.

Az ábrázoló tevékenységre az egész nap folyamán biztosítunk teret, lehetőséget. Maga a tevékenység, s annak öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmény befogadására.

Az ábrázolás tevékenységeket kötetlen formában tervezzük és szervezzük. Az óvónő irányító, segítő, biztató, megerősítő, észrevevő, továbblendítő magatartása továbbra is szükséges.

Ne gondoljuk ki előre, mit kell tudni a gyermeknek, várjuk ki először, mit alakít magától. Abban segítsünk, hogy az általa létrehozott alkotást minél részletesebbé, minél tökéletesebbé fejleszthesse, ezáltal okozzon számára minél nagyobb örömet.

Így: - Máskor is szívesen ül majd le, hiszen sikerélménye volt, így többet gyakorol, gyorsabban fejlődik.

- Kézügyessége finomodik, mind pontosabbá válik.

- Képzeteit egyre pontosabban felidézi, ezzel agyi működése is fejlődik.

Szükség szerint témajavaslattal segítjük a gyermeket. A gyakorlás által a technikák tökéletesednek, a kéz mozgása, a finommotorika fejlődik.

Feladatunk, hogy a sokféle eszköz szakszerű használatára a gyermekeket megtanítsuk, nem zárva ki az önálló kísérletezés lehetőségét sem.

Célszerű szinte minden technikát már három éves kortól folyamatosan megmutatni, s az idő múlásával, annak használatát egyre tökéletesebbé tenni a gyakorlás által. Így szerzhet jártasságot a gyermek. Vegyük figyelembe az egyes gyermekek közötti ábrázolás képességbeli eltéréseket. Nem kell és nem is lehet, egy szintre hozni a gyerekeket. A kész munkákat jelükkel ellátott dossziéban összegyűjtjük, időnként áttekintjük, elemezzük.

Tevékenységi formák:

Képalakítás:

Firkálgatás (zsírkréta, ceruza)

Ismerkedés a technikákkal (rajz, festés, papírragasztás, karcolás, nyomat, ollóhasználat, stb...).

Ismerkedés az anyagokkal (különböző színű, méretű, minőségű papírok, tempera, vízfesték, fonalak, textíliák, ragasztók, gipsz).

Nagyméretű rajz az udvaron (aszfaltra, homokba, hóba ...).

Rajz (saját elképzelés alapján különböző cselekvéses jelenetek, mese, vers megjelenítése, élmények kifejezése).

Festés (érzelmeik, élmények, képzelet alapján).

Agyagkompozíciók (gyurkálás, lenyomatok, karcolás, dombormű ...).

Képalakítás (tépéssel, vágással, ragasztással, fonal, papír textil és egyéb anyagok felhasználásával).

Plasztikai munkák

- Gyurkálás, formálgatás tetszés szerint (díszítésük: gyurma, agyag, gally, dobozok, termések, homok, hó).
- Tárgyak gyűjtése, ezekből alkotás (toll, kavics, termések, levelek ...).
- Mintázás.
- Szerkesztés (pl.: dobozokból bútorok).
- Báb, díszletkészítés
- Különböző anyagok megmunkálása (textil, fonal, bőr, fa).
- Hajtogatás, fonás, szövés, varrás, kötözés, batikolás.

Építés

- Nagy terek alakítása, átrendezése, lekerítése, homok, hó használata, alakítása, építés.
- térbeli alakzatok (torony, kerítés, kuckó...).
 - sorakoztatás (rakogatás a térben, kerítés, út, autósor, vonat székekből...).
 - térrészek berendezése (orvosi rendelő, posta, bolt...).
 - építés testből (fal, kapu, bástya, híd...).
 - makettek.

Műalkotások nézegetése

Lehetőség szerint: Múzeum, kiállítás, festőműterem megtekintése

Szervezés

Óvodánkban az ábrázoló tevékenységhez minden csoportban egy különálló térrészt jelöltünk ki, ahol a nap folyamán bármikor, bárki szabad választása alapján tevékenykedhet.

Ennek érdekében az ábrázolás eszközeit elérhető helyen, nyitott polcon helyeztük el. Már három éves kortól elvehetnek minden eszközt, melyek használatára megtaníttuk őket. Az ábrázolást kötetlen formában szervezzük, ily módon az beépül játékukba. Már a kezdeti időszakban kialakítjuk a hozzá kapcsolódó szokásokat (pl. az eszközöket, vissza kell tenni a helyére, az asztalt le kell teríteni, mielőtt agyagozunk stb.). Már legkisebb kortól tervezzük a technikák sokszínűségét.

A firkából kilépő, ábrázolni kezdő gyermeket egyénileg segítjük továbblépni. Igyekszünk mindenkinek kedvet csinálni ehhez a tevékenységhez. Rávezetjük a gyermekeket, hogy a világon minden ábrázolható, ezáltal élénken figyelővé, nyitottabbá tesszük őket.

Nagy hangsúlyt kap az egyéni bánásmód, hisz igen nagy eltérések vannak a gyermekek képességei, egyéni érdeklődése, odafordulása között.

Fejlesztő eljárásaink alapja egy lehet: A gyermek önmagához mérten fejleszhető.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag tématerve javaslatait és módszertani kiegészítő kiadványait a fenntarthatósági tervben megfogalmazottak szerint alkalmazzuk. Adaptáló pedagógusaink örömmel fogadták a számukra és a kollektíva számára már ismert témákat, kismesterségeket, hagyományos módszereket. Mivel intézményünk több művészeti ágat érintő különfoglalkozást is biztosít gyermekeink részére, így saját fejlesztésként „Művészeti nevelés az óvodában” címmel tanévet átfogó művészeti nevelési program kidolgozását és fenntartását is felvállaltuk képzőművészet témakörben. A foglalkozások alkalmával szeretnénk megismertetni gyermekeinket a népi kismesterségekkel és technikákkal, valamint olyan technikákkal, amelyek segítik művészi tehetségük kibontakoztatását, tehetséggondozását.

Szervezett programjaink:

- Évente, rajzkiállítás keretében, minden gyermek legsikeresebb munkájából kiállítást rendezünk.
- Az adódó alkalmakkor ösztönözzük gyermekeinket külső rajzpályázatokon való részvételre.
- Az Erdei óvoda alkotóműhely.
- A falunkban élő és alkotó festőművészek műtermét meglátogatjuk.
- Megtekintjük a Baráti Galéria kiállításait.
- Ellátogatunk az Erzsébet utcában lévő tájházba, ahol népi emlékeket találunk.
- Népi kismesterségekkel ismertetjük meg a gyerekeket.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek ismereteik, gondolataik, élményeik kifejezésére biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit.
- Emlékezet utáni témáikban részleteket is ábrázolnak.
- Képalakításukban egyéni módon jelezni tudják a téri viszonyokat.
- Elképzelés után képesek eseményeket - hangulatot is kifejezve - jellegzetes színekkel és formákkal, mozgással megjeleníteni.
- Tudnak díszítő, tervező feladatokat megoldani.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.
- Tudnak egyszerű játékokat, bábokat tervezni, megalkotni.
- Az ábrázolás eszközeivel képesek érzéseiket, élményeiket megjeleníteni, mindennapos kedvelt tevékenységükké válik rajzolás, mintázás, kézimunka.
- Tudnak műalkotásokban gyönyörködni, képesek kifejezni azt az élményt, amit kivált belőlük. A látottak kapcsán értékítéletet tudnak alkotni, melyet szavakba is öntenek.
- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek vizuális képzete gazdagodik, esztétikai fogékonysága, önkifejezése, szép iránti nyitottsága és igényessége fejlődik.

VIII.8. Munka jellegű tevékenység

Célunk: A minél többféle változatos tevékenység során olyan készségek képességek birtokába juttatni a gyermekeket, melyek által a környezethez való pozitív viszonya, szokásrendszere, közösségi magatartása, toleranciája, kötelességtudata fejlődik.

Feladatunk:

- Az óvónő példamutató rendszeres munkavégzése, következetessége, kitartása által a munkához való pozitív viszony kialakítása.
- Az emberi munka értékének kiemelése, legyen az a saját személyével kapcsolatos, vagy a társak érdekében végzett.
- Munkaszokások kialakítása, következetes betartása.
- A munka reális értékelése, hasznosságának elismerése, értékítélet alkotására nevelés.
- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek számára változatos tevékenységeken keresztül képességeik fejlesztése, mely által környezetükhöz való pozitív viszonyuk, szokásrendszerük, közösségi magatartásuk, toleranciájuk, kötelességtudatuk fejlődik.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka jellegű játékos tevékenység.

Az önkiszolgálás, segítség az óvónőnek és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, a naposi munka, a környezet- növény- és állatgondozás.

A gyermekmunka jellegű tevékenysége önként, örömmel és szívesen végzett játékos tevékenység, a tapasztalatszerzésnek, a munkavégzéshez szükséges attitűdök képességek, készségek tulajdonságok (pl. kitartás, szorgalom, felelősség, céltudatosság...)alakításának fontos lehetősége.

Alakítja a szociális kapcsolatokat, a kötelességteljesítésre nevel.

A gyermeki munka tudatos pedagógiai tervezést, szervezést, a gyermekkel való folyamatos együttműködést, állandó értékelést, együttműködést, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A gyermek munka jellegű tevékenységei:

Önkiszolgálás: Az étkezéshez szükséges eszközök asztalra helyezése, étkezés után megfelelő helyre vitele. Fokozatosságra és tapintatra törekszünk a szokások kialakítása terén. Kellő időt adunk a tevékenységek elvégzésére.

A testápolás, öltözködés, étkezéssel kapcsolatos gondolatok kifejtését lásd: Gondozás, egészséges életmód biztosítása c. fejezetnél.

Környezet rendjének megőrzése: Mindazon gyermeki tevékenység, amely a gyermekeket közvetlenül körülvevő környezet általuk is megvalósítható rendjének megőrzésére irányul (játékok, egyéb foglalkozási eszközök, bútorok rendezettsége). A nagyobbakat bevonjuk a teremrendezésbe, ágyigazításba, az udvaron a tisztaság megőrzésébe, gyomlálásba, locsolásba, kerti növények ápolásába.

Nevelésünk célja, hogy a rendezett környezet váljon igényükké és törekedjenek annak megtartására is. Hangsúlyos szerepe van a közösség építésében, a társas kapcsolatok formálásában, együttműködésre, egymás kiegészítésére készítet, remek lehetőséget kínál a differenciált tevékenységre. Az egyéni képességekhez mért feladatok elvégzése a gyermekek számára óriási sikerélmény forrása, önbizalom növelő hatású.

Közösségért végzett munka-naposság: A naposság közösségi megbízás. Feladattudatot feltételez, figyelemösszpontosítást igényel, s egyes munkatevékenységek jártasság, készség szintű ismeretét, melyet az önkiszolgálás jól előkészített. Ezért egyéni fejlettséget is figyelembe véve vállalnak naposi feladatokat a gyerekek.

Konkrét, jól meghatározott és a gyermekek által ismert feladatok alkossák a napi teendőiket, melyek körét a lehetőségekhez mérten bővítjük.

A dajka bevonása, illetve a gyerekekkel kapcsolatos teendőinek megbeszélése az óvónő feladata. A naposi munkát mindig értékelni kell, ha lehet, a többi gyerekekkel közösen.

Alkalomszerűen végzett munkák: Egy része időről időre szabályosan ismétlődik (pl. a környezet rendjének biztosítása naponta, segítség az óvónőnek, ajándékkészítés különböző alkalmakra, babafürdetés, tavaszi nagytakarítás a babaszobában...).

Mindig önkéntes alapon vállalja a gyermek, soha ne kényszerből. Az állandó pozitív megerősítés egyre inkább vonzóvá teszi a gyermekek számára a feladatvállalást.

A nagyobbak segítenek a kicsiknek öltözködni, cipőt kötni, stb.

Növény- és állatgondozás: A teremben és a kertben évszakonként végzett növénygondozás: csíráztatás, rügyeztetés, falevelek gyűjtése, fű gereblyézése, seprés, szemét összeszedése, virágoskert, veteményeskert gondozása rendszeres munkatevékenység, melyet szükség szerint, felnőtt irányításával vagy önállóan végeznek a gyerekek. Az élősarok gondozása, télen a madáretetés rendszeresen vállalt pontos és felelősségteljes feladatot jelentsen, érezzék a más élőlényekről való gondoskodás fontosságát.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag elméleti alapvetéseiben megfogalmazottakhoz hasonlóan kiemelten kezeljük a gyermekek közötti együttműködés, kooperáció fontosságát, önállósági törekvéseiket, annak megtapasztalt örömét, mely a pozitív személyiség alakulásának legfontosabb záloga.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A rájuk bízott feladatokat önállóan, örömmel, szívesen elvégzik.
- Kialakul az emberi munka tisztelete, mások és a maguk munkájának megbecsülése.
- Ügyelnek saját környezetük rendjére, gondozzák az ott élő növényeket, állatokat.
- A közösen végzett munka sikere örömforrás számukra.
- A sajátos nevelési igényű és a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek képességeinek fejlődése változatos tevékenységeken keresztül, mely által környezetükhöz pozitívan viszonyulnak, szokásrendszerük és közösségi magatartásuk, toleranciájuk és kötelességtudatuk is fejlődik.

VIII.9. Tanulás

„...ne kényszerrel oktasd a
gyermeket,
hanem játszva úgy, hogy
előbb fürkészd ki hajlamaikat.”
(Platon)

A tanulás színtere óvodáskorban a **játék**, mely a gyermek legfőbb tevékenysége. Az óvodás gyermek a körülötte lévő világot a játék által ismeri meg. Az óvodai élet minden pillanata alkalmas arra, hogy a gyermek tanuljon, ez jelentős részben utánzásos spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlesztését támogatja.

A játékon belül a motoros, a szociális, és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg.

A napi és heti tevékenységek tervezésénél a **komplexitás** megteremtését alapvető feladatuknak tekintjük. Minden gyermek a világot teljességében érzékeli, észleli és éli meg, ezért az óvodai tanuláshoz is ez az alapja. A komplex tevékenységek rendszerén keresztül jut el a gyermek ahhoz, ami számára a világból megismerhető, befogadható, ismeretet, tapasztalatot jelent.

A módszereket a gyermekek lelkiállapotához, kíváncsiságához, életkorához, a feldolgozandó anyaghoz igazítva választjuk meg. Alkalmazásában változatosságra törekszünk, ügyelünk a játékosságra. A gyermekeket segítjük a közvetlen tapasztalatszerzésben, Fejlesztjük gondolkodásukat, szépérzéküket, tudatos cselekvésüket. **Arra törekszünk, hogy minden gyermek naponta kapjon pozitív megerősítést, konkrétan, személyre szabottan, egyéni dicsérettel, felkeltsük a tudás és tanulás iránti vágyát**, amelyekkel az iskolakezdéshez szükséges jártasságok, készségek megalapozását szolgáljuk.

Célunk: Az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése, melyben az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Feladataink:

- A gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére, életkori sajátosságaira, építve változatos játékos tevékenységek biztosítása, készségek, képességek, kreativitás fejlesztése (érzékelés, észlelés,

emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) mely által lehetőség nyílik a gyermeki felfedezésekre, rácsodálkozásra, cselekvő aktivitásra.

- A már megszerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése és gyakorlása.
- Egyéni képességeknek megfelelő differenciált fejlesztés, segítő, támogató pedagógusi magatartás, saját teljesítőképeségének megismertetése.
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Anyanyelv (kifejezőképesség) fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek játéktevékenységének bővítése, képességeik és készségeik fejlesztése, pozitív megerősítéssel a tanulás és tudás iránti vágyuk felkeltése.

A tanulás lehetséges típusa óvodánkban:

- A kötetlenség, melyben az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a gyermek fejlődéséhez szükséges differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerét.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek, melynek alapelve a játékoság, az élményt adó oldott légkörben való cselekvéses tanulás.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- Spontán játékos tapasztalatszerzés (tárgyak, anyagok tulajdonságai, természeti jelenségek).
- Cselekvéses tanulás,(tevékenységek által)
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés (folyamatos az óvodai éltben).
- Az óvodapedagógusok által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés (pl.piac látogatás, állatkerti séta, növények és állatok életjelenségei, természeti jelenségek megfigyelése, anyagok tulajdonságai, érzelmek-hangulatok megjelenése, szín, ritmus, formák, hangok, ízek, illatok).
- Gyakorlati problémamegoldás (játékban, munkában, tanulásban).

Az utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás

A kisgyermekkorú tanulás alapja a játékbéli utánzás, amely a mindennapi életében, játékában állandóan jelen van.

Ezen kívül vannak a tanulással összefüggő játékos jellegű utánzások is. Ilyenek a készségeket fejlesztő tevékenységek: a különféle eszközök készítése, használata (mintakövetéses, szociális tanulási formák). A beszédnek, dallamoknak, mozgásoknak az elsajátítása (pl. népi tánc, zenei képességfejlesztést kísérő mozgások, a testnevelés mozgásai, szabadidő mozgások). A felnőttek, a kortársak tevékenységének megfigyelésével, utánzásával probléma megoldási stratégiákat, magatartásformákat sajátíthat el a gyermek, hiszen számára ez az egyszerűbb tanulási forma, mint a magyarázatokat megérteni és a szerint cselekedni.

Spontán játékos tapasztalatszerzés- Cselekvéses tanulás

A gyakorlás szintén lehet egyfajta tanulás, amely a játékban is megnyilvánul. Az óvodáskorú gyermekek közismerten a játékukba építik be élményeiket, tapasztalataikat- gyakorolva ezzel meglévő és alakuló képességeiket. A nevelő által kezdeményezett gyakorlást is szívesen fogadja a gyermek, ha az tartalmában érdekes, ha maga a gyakorlási forma vonzó, ha eredménnyel kecsegtet.

A tevékenységhez kapcsolódó gyakorlásnak néhány változata:

Ismétlő: Indítéka az ismétlés öröme, a végrehajtás ritmusának öröme, A tevékenység végzésének könnyedség érzése, sikerélmény.

Alkalmazó: Előfordulásai: az elemi ismeretek alkalmazása segítséggel, alkalmazás önállóan, új-illetve bonyolultabb helyzetekben.

Komplex: A korábbi elemi ismeretekhez és készségekhez kapcsolódó új tapasztalatok beépítése gyakorlással, az új ötletekhez kapcsolódó korábbi képességek felhasználása, újszerű gyakorlása.

A kisgyermek kérdései

A kisgyermek környezetéből szerzett benyomásai, tapasztalatai megértését, a kérdéseire adott válaszok segítik. A társas kapcsolatok megértésében, saját énképének kialakításában, tisztázásában a gyermeki kérdések nagyon fontosak.

A kérdések legtöbbször játék közben és a megfigyelések eredményeként fogalmazódnak meg. A kérdésekben a gyermekeknek a bizalma is kifejeződik a kérdezett iránt.

Válaszaink közben rendkívül fontos a kapcsolat megőrzése és elmélyítése. Ennek érdekében:

- A válaszok a gyermek fejlettségével és igényével megegyezzenek.

- A gyermek érezze kérdése iránti őszinte érdeklődésünket.

- Figyeljünk válaszaink megértésére.

- A derűs légkör bátorítólag hasson.(ne nevéssük ki sohasem!)

A társak közötti kérdésfeltevések legtöbbször beszélgetések közben fogalmazódnak meg. Az egymásnak feltett kérdések megfogalmazása annál sokoldalúbbak és bizalmasabbak, minél szorosabb kapcsolat jellemzi a beszélgetőket.

Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés

Lehet spontán és irányított játékhoz kapcsolt tanulási forma. Mint információforrás, serkentője a játéknak, a világban való tájékozódásnak, s fejleszti a személyiséget. A megfigyeléssel nyert tapasztalatok, fokozatosan módosítják a gyermek, világról szerzett benyomásait. Több tényezőtől függ a megfigyelés képességének fejlődése, fejlesztése. Ezek mindegyikének helyet kell adni az óvoda mindennapi életében. A gyermekek sokat és szívesen szemlélődnek. Ezért a megfigyeléshez szükséges:

-A nyugodt körülmények (elég idő, hely)

-A tárgyaknak, eseményeknek a gyermek közelében kell lenniük.

-A figyelem és az ingererősség megfelelő szintje mellett folyó gyakorlás eredményeként egyre bonyolultabb jelenségek, és összefüggések megismeréséhez jut el a gyermek. De az óvónő megerősítésére is szükség van a megértésben.

-A megfigyelt tárgyak, események, jelenségek emlékezetben való megőrzése és felidézése.

Gyakorlati problémamegoldás

A mindennapi élet és a különböző játékfajták során gyakran előfordulhat problémamegoldásra váró szituáció. A tanulási formának lehet kiegészítője (része), ugyanakkor önálló tanulási folyamatként is szerepelhet a problémamegoldás.

A felmerülő problémahelyzetek megoldásához néha szükség van az óvodapedagógus segítségére, ugyanakkor a problémahelyzetek kívánják a legtöbb önállóságot és a legnagyobb erőfeszítést a gyermektől. A kreatív gondolkodás fejlődését már ebben a korban el kell kezdeni, a megfelelő önállóság megteremtését, sikerélmény elérésének lehetőséget meg kell adni a gyermeknek, hogy későbbiekben is legyen kedve a további tevékenykedésre.

Számtalan szándékosan teremtett tanulási szituációban teremthetünk problémahelyzetet, s eközben probléma megoldási stratégiákat építünk ki, hozzájárulva a gyermeki önállóság, aktivitás és önbizalom fejlődéséhez is.

Fejlesztés

Az óvónők az óvodába lépéskor felméri a gyermek képességeit (értelmi, mozgás, szociális stb.) Az életkori és egyéni sajátosságaikhoz igazítjuk a fejlesztést, differenciált feladatadással. Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, mely érdekében alkalmazzuk a differenciált értékelést, a pozitív megerősítést, a felzárkóztatást és a kompenzálást az esélyegyenlőség megteremtése érdekében.

Gondot fordítunk a tehetséggondozásra.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Képes a szándékos figyelemre, kitartóbb lesz.
- Képes a problémamegoldó, kreatív gondolkodásra.
- Tud együttműködni társaival és a felnőttekkel, a szabályokat betartja.
- Aktívan, részt vesz a tanulási folyamatban (kutat, felfedez, kérdez, megállapítást tesz).
- Megszerzett tapasztalatait alkalmazni képes.

Rendelkezik a tanuláshoz szükséges készségekkel, képességekkel, akarati tulajdonságokkal, (önállóság, feladattudat, kitartás, monotonia tűrés, ítélőképesség)

- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek játéktevékenységének bővítésével fejlődnek képességeik, pozitív megerősítés hatására tudás és tanulás iránti vágyuk fejlődik.

VIII.10. Óvodai ünnepek és megemlékezések

A hagyományőrzést, a népi kultúra ápolását fontos feladatnak tekintjük programunkban.

Az ünnepek és a néphagyományőrzés az óvodában igen szorosan összekapcsolódik. A népszokások általában az egyházi ünnepekhez és az évszakok változásaihoz kapcsolódnak. A magyar népszokásokban jeles napként tartjuk számon azokat az ismert ünnepeket, melyeket az óvodában is megünneplünk. Nem lehet minden néphagyományt vagy népszokást újraéleszteni, feleleveníteni az óvodában, hiszen ezen szokások gyakran nem a gyermek, hanem a felnőtt életének szimbólumait hordozzák. Célunk megismertetni és megszerettetni a népi hagyományainkat a mondókákon, népi rigmusokon, verseken, népi gyermekjátékokon keresztül. Azt ünnepeljük, ami közel áll a gyermekhez, aminek érzelmi töltése az ünnep lényegét érezteti. Olyan élményt jelent a gyermekek számára, ami a szülőföldhöz. A környezethez való kötődést segíti elő. Az ünnep lényege az azt megelőző készülődés, ami rengeteg tevékenységre, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására ad lehetőséget az óvodában. Az előkészületeket maga az otthoni ünneplés teszi teljessé (kivételesen Márton-nap, Gergely-járás). Néhány ünnep arra is alkalmas, hogy az óvoda szélesebb nyilvánosság számára is megmutatkozzon. (Márton-nap, évváró, ballagás)

Óvodánkban működő Hagyományőrző Munkacsoport feladata megszervezni és lebonyolítani az óvodai ünnepeinket, megemlékezéseinket. Minden rendezvényünk előtt közösen megbeszéljük javaslataikat az óvó nénikkel, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait.

Az óvodai élet hagyományos ünnepei

Anyák- napja, Évváró, Ballagás: minden esetben nyilvánosság előtt lezajló ünnepek.

Gyermeknap: közösen ünnepel az óvodánk, ahol szervezett, színvonalas érdekes programokkal szórakoztatjuk a gyermeket. Fontos, hogy minden gyermek számára felszabadult, örömteli ünnepet, játékot jelentsen ez a nap.

Gyermekek születésnapjai: minden csoportunkban nagy jelentőséget tulajdonítunk ennek az ünnepnek. Bensőséges kellemes pecek ezek, melyek hatása hosszú időn át megmarad a gyermekekben.

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek

Szent Márton ünnepe: az őszi időszak lezárása. Minden csoport a saját korosztályának megfelelő vers, dal és mondókaanyaggal és lámpások készítésével készül erre a napra.

Mikulás: csoporton belül tartott ünnep, melyre hosszabb időn keresztül készül minden csoport.

Karácsony-várás, Advent: ünneplése zárt körben, csoporton belül családi formában zajlik, melyet ünnepi előkészületek vezetnek be. Az óvoda Szülői Munkaközösségével karöltve minden évben adventi játszoházat szervezünk.

Farsang: a jókedv, a derű és a nagy közös öröm időszaka. Óvodásaink és dolgozóink jelmezbe öltözve teszik emlékezetessé e napot.

Gergely-járás: az iskolával közösen szervezett ünnep, nagycsoportos gyermekeink iskolába hívogatója.

Húsvét: napját minden csoportban ünnepi előkészület előzi meg, majd e nap szokásaihoz kapcsolódó közös játékok szervezésével tesszük még örömtelibbé ezt a délelőttöt.

Nemzeti ünnepeink

Március 15.: a legszebb nemzeti ünnepünk, amely kiválóan alkalmas arra, hogy gyermekeinkben a nemzeti tudatot, a hazafiasság érzését erősítse. Az ezt megelőző hetekben a gyermekek csoportjaikban ünnepi versekkel, mondókákkal, dalokkal várják a megemlékezés napját.

Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek

A település rendezvényein való részvétel felkérés alapján. (Idősek napja, Idősek karácsonyi ünnepe, Nyugdíjas Klub karácsonyi ünnepe, Majális, Anyák napja a Nyugdíjas Klubban, Nemzetközi Néptánc Fesztivál, Falunap.

Egyéb, az óvoda életét színesítő ünnepeink, rendezvényeink

Környezetvédelmi jeles napok:

Állatok világnapja

Föld napja

Rajzkiállítás

Hagyományörző óvodás gyermek néptáncsoportok találkozója

Szülők bálja

Büszkeségeink:

Csuprocska hagyományörző csoport

Hagyományörző Óvodás Csoportok Találkozója

Erdei Óvodánk

IX. Pedagógiai munka tervezése

Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletre, tapasztalatokra.

A rövid időszakot átfogó tervezés lehetővé teszi olyan nevelési alaphelyzet kialakulását, amiben a gyermek és az óvodapedagógus aktív egymásra hatása képes a nevelési, tervezési folyamatot befolyásolni.

A tervezésnél nem az ismeretanyag növelése, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt. Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzéses tevékenykedtetés segítségével tervezzük meg.

A nevelőmunka dokumentálásának legfőbb eszköze a csoportnapló.

A fenntarthatósági programban megjelöltek szerint a kompetencia alapú programcsomagot bevető csoport egyénileg kialakított csoportnaplóban végzi a dokumentációs teendőket (tervezés, megvalósítás...), mely jobban segíti a tartalom átláthatóságát, az új szemléletmód megjelenésének formai követelményeit.

A dokumentálás formái:

- Az óvodavezető éves munkaterve
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusok éves terve
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusok negyedéves terve
- Nyári időszak tervezése

X. Gyermekvédelem az óvodában

„ A gyermekekről hozott döntésekben mindig a gyermek érdekeit kell elsősorban figyelembe venni.”

(New York – i egyezmény cikkelye)

A nevelőtestület minden tagjának **alapvető feladata** a családok tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébrentartása: tapintatos, személyes kapcsolat kialakítása azokkal a családokkal, akik segítséget kérnek, vagy látszólag segítségre szorulnak.

A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. Fő céljainak a prevenciót tekintjük, amely során szeretnénk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását.

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások az értékek és a normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültség szintje és csökken a feszültségtűrő képesség, ami a családi otthonokban érezteti hatását és leggyakrabban a gyerekeken vezetődik le. A fentiek káros hatása megjelenik az óvodában is, a gyermekek teljesítmény -, magatartás -, és kapcsolatzavarainak formájában.

Az óvodai gyermekvédelem az egyik legfontosabb **jelzőrendszer**, hiszen a gyermekek minden problémája (éhség, agresszivitás, szorongás, hiányzások stb.) itt érzékelhető először.

A társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, az esélyegyenlőség megteremtése érdekében tudni kell arról, hogy kit kell **támogatni**, kinek van joga igénybe venni a különféle szociális kedvezményeket. Ha bármelyik az alul felsoroltakból teljesül, akkor az adott személy valószínűleg hátrányos helyzetű családi háttérből érkezik.

A hátrányos helyzet kialakulásának lehetséges okai:

A család megélhetési gondokkal küszködik (szegény vagy nyomorban él, jövedelme főként segély, nyugdíj, nyugdíjszerű ellátás, gyes, esetleg alkalmi munka után járó jövedelem)

Nem megfelelő lakáskörülmények, (pl.: kis alapterületű lakásban sokan laknak együtt, egészségtelen lakhatási körülmények, alapvető helyiségek hiánya, háztartási készülékek hiánya)

A szülők iskolázatlansága: csak általános iskolát végeztek, vagy olyan érettségit nem igénylő szakképzettségük van, amivel nem lehet munkát találni

A gyermek családi környezetében lévő deviáns szocializációs ártalmak, (a közeli hozzátartozók például alkoholisták, drogfüggők, játékszenvedélyben szenvednek)

Nem megfelelő családi állapot – nincs család, a gyerek állami gondozott, vagy a fiatal onnan került ki, egyszülős családban nevelkedik, a szülei elváltak, az egyik szülő meghalt, vagy éppen a családban több generáció, illetve távolabbi rokonok élnek együtt.

A családban az egyik szülő beteg vagy fogyatékos, így fizikailag képtelen gyermekeit megfelelően ellátni, gondozni.

Hátrányos helyzetű gyermek: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen, halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartósan nevelésbe vettek.

A veszélyeztetettség – olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza. (1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról 5.§ - a meghatározza)

A veszélyeztetettség kialakulásának lehetséges okai: szexuális zaklatás, szülői felügyelet hiánya vagy elhanyagoló szülői magatartás, éhezés nem megfelelő táplálkozás, hajléktalanság, rossz lakáskörülmények, indokolatlan hiányzás az óvodából, alacsony jövedelem, fizikai, pszichikai bántalmazás.

Az óvodavezető feladatai:

Gondoskodik a gyermekvédelmi feladatok megszervezéséről, ellátásáról, irányításáról, a gyermekvédelmi felelős megbízásáról

Megszervezi a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatát

Az óvodába járó gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatja a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel

Elősegíti a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülését

Veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása, hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek veszélyeztettségére vonatkozóan (bántalmazás, súlyos elhanyagolás, súlyos veszélyeztető ok fennállása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén)

Óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása

Étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályok és az önkormányzati rendeleteknek megfelelően

Az óvodavezető kapcsolatot tart:

A fenntartó szociális – és gyámügyi előadó-jával

Együttműködik a Gyermekjóléti Szolgálat, a Nevelési Tanácsadó, a Logopédiai Intézet munkatársaival

Az óvodához kapcsolódó szociális és egészségügyi hálózattal

Óvodapedagógusok feladatai:

Ismerjék meg a csoportjába járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterét családlátogatás alkalmával és szükség esetén környezettanulmányt végezzenek.

Szakértelmükkel, tapasztalataikkal segítsék a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált nevelését, fejlesztését.

A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, feltárása, megszüntetésében való részvétel. A pedagógusnak észlelnie kell a gyermekek viselkedésében, rendezettségében adódó változásokat, szükség esetén jelezni kell a gyermekvédelmi felelősnek.

Folyamatos kapcsolattartás a családdal, az óvodai gyermekvédelmi felelőssel, az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában való részvétel, a szűrést szükség esetén soron kívül javasolni.

A szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése.

A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérfni, szükség esetén jelezni a hiányzást az óvodavezetőnek.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el, aki a nevelőtestület tagja. Az intézmény vezetőjének megbízásából képviseli a gyermekvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti ezen szempontok érvényesülését.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között

Nyilvántartja a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekeket

Intézkedik a gyermekek ellátásáról

Feljegyzi a családokkal kapcsolatos intézkedéseket, nyomon követi a gyermekek sorsát, az intézkedés eredményességét. A csoport óvónőit is bevonja a munkába.

Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vételt vagy a megszüntetés okait

Segíti a csoportvezető óvónők felderítő tevékenységét (szükség esetén családlátogatást végez a csoportvezető óvónőkkel)

Javaslatot tesz a segélyekre

Beszámolót készít a gyermekvédelmi munkáról

Rendszeres részvétel a Családsegítő Szolgálat esetszbeszélésein

A gyermekvédelmi munka **hatékonyságát** az alábbiakkal segíthetjük elő óvodánkban:

Gyermeki és szülői jogok ismertetése az óvodát kezdő szülők részére a szülői értekezleten

Szülői értekezletek, családlátogatások, nyílt napok, nyitott óvoda, óvoda rendezvények

Alkalmanként mentálhigiénés foglalkozások tartása

Közös kirándulások évente 1 – 2 alkalommal, munkadélutánok szervezése

A családban való nevelés elősegítése a **veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése** érdekében az óvoda köteles **együttműködni**:

Az óvoda orvosával, a védőnővel

Gyermekjóléti Szolgálattal
A Gyámhivatallal
Civil szervezetekkel

A gyermekvédelem a pedagógiai munka fontos részterülete, mely megkívánja a folyamatos és egységes munkavégzést.

Jó gyermekvédelmi munkát csak olyan nevelési – oktatási intézmény képes végezni, amelyben a nevelés szelleme kedvező, ahol a nevelőközösség is segíteni akar – mert ez a céljuk.

Évről évre kiemelt feladatnak tekintjük a gyermekvédelmet, mindhárom óvodában.

XI. Óvodánk kapcsolatai

1. Az óvoda és a család

Alapvető kiindulási pontszámunkra, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és feladata, ehhez kapcsolódik nevelésünk. E kettő összehangolása elengedhetetlen a gyermek töretlen fejlődése érdekében. A család a feltétel nélküli szeretet, gondoskodás, az iskola a nagyobb szaktudás tekintetében tehet többet.

Egymás tevékenységéről a gyermek nevelésével kapcsolatban mindig elengedhetetlennek tartjuk a korrekt tájékoztatást. Igen fontos, hogy a szülők és az intézmény dolgozói egyaránt nyitottak legyenek a gyermekkel kapcsolatos információk befogadására, legyenek bizalommal egymás iránt. A szülő mindig érezze, hogy az ő gyermeke fontos az pedagógus számára, mindent megtesz a gyermek fejlődéséért, azért, hogy valóban második otthonaként szeresse az intézményt.

Tiszteletben tartjuk a család szokásait, de hasonlót várunk el az intézmény tekintetében is.

- Az óvodai beíratásra a gyermekkel együtt hívjuk a szülőt. Alkalom ez az első találkozásra, s egy rövid ismerkedésre az óvodával a gyermek számára.
- Augusztusban közös szülői értekezletet tartunk, majd utána hamarosan csoportonként is. (Évente kettő, szükség esetén több csoportszülői értekezletet tartunk.)
- A nyár és a kora ősz folyamán minden új gyermekhez ellátogatnak az óvó nénik, hogy otthonukban ismerkedjenek a kicsikkel, és egy anamnézist kérünk, mely a gyermekek korai fejlődéséről informál bennünket.
- A családtól való elválást segíti a szülő jelenléte, melynek időtartamát a gyermek szükségletei és érzelmi állapota határozza meg.
- Az egyéni fejlettség nyomon követése céljából, a szülőket évente két alkalommal, fogadóórák keretében tájékoztatjuk, és megbeszéljük gyermeke fejlődésének ütemét.
- Találkozunk a szülőkkel az ünnepeken, (karácsony, anyák napja, évzáró) a közös programokon közös kirándulások, szülői bál ...).
- Minden csoportban az első szülői értekezleten a szülők maguk közül delegálnak 2-3 tagot a szülői munkaközösségbe. Vezetőjüket maguk választják. Munkájukkal sok segítséget nyújtanak az intézményi élet terén.
- Az Óvodaszék működésével segíti a kapcsolattartást, közvetíti a szülők igényeit.

2. Az óvoda és az iskola

Igen jó, konstruktív kapcsolat alakult ki a helyi általános iskola és óvodánk között.

Helyi programunk megírásánál figyelembe vettük azon kéréseiket, melyek nem mondanak ellent az óvodapedagógia és a mi elképzeléseinknek. Rendszeresen összeülünk az alsós munkaközösség tagjaival, ahol betekintést nyerhetünk egymás munkájába. Megbeszéljük az előző év tapasztalatait óvodásaink iskolai beilleszkedésével kapcsolatban. Szinte személyre lebontjuk ezt az elemzést.

Több éven keresztül nyomon követjük volt óvodásaink iskolai munkáját, hisz rendszeresen látogatjuk az iskolát. Igen jó dolognak tartjuk, hogy a leendő elsős tanító nénik januártól rendszeresen látogatják a nagyokat, s mire hozzá kerülnek az iskolában, már minden gyermeket jól ismer, a gyermekek is ismerik, szeretik, elfogadják őt. Nincs stressz, félelem az iskolától, könnyebb így az átmenet.

Napi kapcsolatot tartunk, mindenben segítjük egymás munkáját. Bármikor örömmel segítünk és ugyanezt meg is kapjuk.

Közös szakmai továbbképzéseket szervezünk, illetve meghívjuk a másik intézmény, érdeklődő pedagógusait.

Ezt a jó kapcsolatot ápoljuk, és tovább fejlesztjük a gyermekek érdekében.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag tématervezésének alkalmazásával, jó gyakorlat átvételével, műhelymunkával, és közös ünnepek, programok szervezésével (Adventi játszótér, Gergely-járás) igyekszünk e területen zökkenőmentessé tenni, továbbfejleszteni az óvoda-iskola közötti átmenetet.

3. Művelődés egyéb színterei

A művelődésszervező segítőkész módon helyet ad rendezvényeinknek, bármilyen kéréssel megkereshetjük, nem utasít el bennünket. Erre a szoros és jó együttműködésre elengedhetetlenül szükség van.

4. Pedagógiai Szakszolgálat

A Győr- Moson- Sopron Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Pannonhalmi Tagintézménye biztosítja az óvoda számára azt a szakember háttérrel, elengedhetetlen feltétele a logopédiai, gyógytestnevelési, és a nevelési tanácsadás körébe tartozó feladatok ellátásának, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének.

A kötelező feladatokon túl, rendszeres kapcsolattartás jellemzi a két intézmény szakmai munkáját. (belső továbbképzések, szakmai fórumok, konferenciák, szülői értekezletek)

5. Külső kapcsolatok

- A **gyermekorvossal, a védőnővel** a kapcsolatunk jó, telefonon vagy személyesen bármikor kérhetjük egymás segítségét.

- A **Megyei Pedagógiai Intézettel** szoros kapcsolatot tartunk fenn. Szakmai támogatásukra, tanácsadásukra mindig számíthatunk, s élünk is vele rendszeresen. Az általuk szervezett színvonalas továbbképzések nagymértékben hozzájárulnak szakmai fejlődésünkhöz, továbbképzési lehetőségeinkhez.

- A **Győr-Moson-Sopron Megyei Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ** minden tekintetben segítő, támogató irányunkban.

Kéréseinket korrektül teljesítik, szakmailag is igyekeznek segíteni nekünk.

- **Gyermekjóléti szolgálat:** A problémás helyzetek kezelése, a segítségnyújtás optimális lehetőségének megteremtése.

- **Óvodai Alapítvány:** a támogatók adományait kezelik és az intézményegységek javára történő felhasználásáról gondoskodik.

- **Civil szervezetek:** együttműködnek az intézményünkkel.

- **Önkormányzat:** Óvodánk működéséhez az Önkormányzat maradéktalanul biztosítja a működési feltételeket, az általuk szervezett programok lebonyolításában rendszeresen részt veszünk.

XII. Záró rendelkezések

Az óvodai nevelési program hatálya

A program 2010. augusztus 1-jén lép hatályba és a Pitypang Óvoda egészére érvényes.

A pedagógiai program nyilvánossága, elérhetősége

A pedagógiai program az óvodai vezetői irodában munkanapokon tekinthető meg.
Az óvoda honlapján: címen.

A pedagógiai program módosításának szabályozása

A pedagógiai program határidő nélkül érvényes. Hat évente felül kell vizsgálni.

Hat évnél korábban is felül kell vizsgálni:

- ha azt a törvények elrendelik,
- ha a fenntartó írásban kéri,
- ha az Iskolaszék írásban, indoklással kéri,
- ha a nevelőtestületből 50% + 1 fő kéri,

A program módosításakor a törvényi rendelkezéseknek megfelelően kell eljárni.

A program végrehajtását a nevelőtestület minden nevelési/tanév végén értékeli és az értékelésről jegyzőkönyvet készít.

A pedagógiai program jóváhagyása

A nevelőtestület jóváhagyta a 2015. április 20-án tartott nevelőtestületi ülésén.
Jegyzőkönyv mellékelve.

Az óvodai szülői munkaközösség, véleményezte és támogatta 2015. április 20-án tartott megbeszélésén. Jegyzőkönyv mellékelve.

Győrújbarát Község Képviselőtestülete a programot jóváhagyta a tartott ülésén. Az elfogadó határozat hiteles kivonata mellékelve.

XIII. Mellékletek

I. sz. melléklet

TÁRGYI FELSZERELTSÉG

I. Helyiségek

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Liszt Ferenc úti épület</u>	<u>Mélykút úti épület</u>	<u>Óvoda úti épület</u>
csoportszoba	megfelelő számban	megfelelő számban	megfelelő számban
tornaszoba	* nincs	* nincs	van
logopédiai foglalkoztató	* nincs	* nincs	van
játszóudvar	van	van	van
óvodavezetői iroda	van	* nincs	* nincs
óvodavezető helyettesi iroda	* nincs	* nincs	* nincs
gazdasági vezetői iroda	* nincs	* nincs	* nincs
gyermeköltözők, öltözőszekrény, öltözőpad, ruhatároló fogas	létszámnak megfelelő	létszámnak megfelelő	létszámnak megfelelő
gyermekmosdók, WC-k, falitükör, hőmérő, fogmosó tartó	* 5 csoportra 4 db. mosdóhelyiség jut	megfelelő	* 3 csoportra 2 db. mosdóhelyiség jut
nevelői szoba	* közös az öltözővel	*nincs	van
orvosi szoba	* nincs	* nincs	van

** Megjegyzés:*

A csillaggal megjelölt helyiségekkel az épületek nem, illetve részben rendelkeznek. Bővítéssel tudnánk ezeket a hiányosságokat kiküszöbölni.

Kiszolgáló helyiségek

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Liszt Ferenc úti épület</u>	<u>Mélykút úti épület</u>	<u>Óvoda úti épület</u>
felöltöző	van	* nincs	van
elkülönítő szoba	*nincs	*nincs	van
főzőkonyha	* nincs	*nincs	van
felöltöző, WC	van	van	van
moslaktároló	van	*nincs	van
szárazáru-raktár	*nincs	* nincs	van
földesáru-raktár	*nincs	* nincs	van
egyéb raktár	* nincs	*nincs	van
szertár	* nincs	* nincs	van

*** Megjegyzés:**

A csillaggal megjelölt helyiségekkel az épületek nem, illetve részben rendelkeznek. Bővítéssel tudnánk ezeket a hiányosságokat kiküszöbölni. Az Óvoda úti főzőkonyha rendelkezik a szükséges raktárhelyiségekkel. A másik két óvoda épületbe tálalókonyha működik.

II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

1.Csoportszoba

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Liszt Ferenc úti épület</u>	<u>Mélykút úti épület</u>	<u>Óvoda úti épület</u>
óvodai fektető	megfelelő számban	megfelelő számban	megfelelő számban
gyermekszékek, gyermekasztal	megfelelő számban	megfelelő számban	megfelelő számban
fényvédő függöny	van	van	van
szőnyeg	van	van	van
játéktartó szekrény, polc	van	van	van
fektető tároló	van	van	van
hőmérő	van	van	van

óvónői asztal, szék	* 5 csoportból egyben van	*nincs	van
eszköz- előkészítő asztal	van	van	van
edény- és evőeszköz, textiltároló szekrény	van	* nincs - konyhában tárolják	van
szeméttároló	van	van	van

*** Megjegyzés:**

Célunk anyagi forrásainkat figyelembe véve a fent megjelölt eszközök folyamatos korszerűsítése.

2. Tornaszoba

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Liszt Ferenc úti épület</u>	<u>Mélykút úti épület</u>	<u>Óvoda úti épület</u>
Tornapad	megfelelő számban	megfelelő számban	megfelelő számban
Tornaszőnyeg	* nincs	van	van
Bordásfal	* nincs	van	van
Óvodai többfunkciós mászó készlet (Greiswald eszközök)	van	van	van
Egyéni fejlesztést szolgáló eszközök (Ayres)	* nincs	* nincs	* nincs

*** Megjegyzés:**

A Liszt Ferenc és a Mélykút úti épületek nem rendelkeznek tornaszobával, és eszköztároló szertárral. Ennek következtében a mozgásfejlesztő eszközök nagy része a csoportszobákban van elhelyezve. Az óvoda Ayres terápiás eszközeit a Szakszolgálat használja. Célunk a fent megjelölt eszközök beszerzése.

3. Egyéni fejlesztő szoba

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Liszt Ferenc úti épület</u>	<u>Mélykút úti épület</u>	<u>Óvoda úti épület</u>
asztal, szék, tükör	van	van	* 3 csoportból kettőben van
szőnyeg	van	van	van

tanulási képességet fejlesztő eszközök	van		

*** Megjegyzés:**

Az Óvoda úti épület rendelkezik erre a célra kialakított fejlesztő szobával, a másik két épületben (csoportszobában, irattároló raktárban) biztosítjuk e tevékenységhez szükséges helyiséget.

4. Játszóudvar

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Liszt Ferenc úti épület</u>	<u>Mélykút úti épület</u>	<u>Óvoda úti épület</u>
kerti asztal	megfelelő számban	megfelelő számban	megfelelő számban
kerti pad	megfelelő számban	megfelelő számban	megfelelő számban
babaház			
udvari homokozó	van	van	van
takaróháló a homokozóra	*nincs	*nincs	*nincs
mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést, segítő mozgásigényt kielégítő eszközök			tornaszobában

*** Megjegyzés:**

Mindhárom óvoda épületben feladatunk a hiányzó eszközök beszerzése, a meglévők állagmegóvása és karbantartása. A Liszt Ferenc úti épület udvari játékainak korszerűsítése, bővítése az elkövetkező időszak megoldandó feladata.

5. Óvodavezetői iroda

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Liszt Ferenc úti épület</u>	<u>Mélykút úti épület</u>	<u>Óvoda úti épület</u>
asztal, szék	van	*nincs	van
iratszekrény	van	*nincs	*nincs

író-és számítógépasztal, szék, nyomtató	van	*nincs	van
---	-----	--------	-----

*** Megjegyzés:**

A Liszt Ferenc úti épületben található az óvodavezető irodája, jelenleg a szükséges eszközök ott biztosítottak. Feladatunk a másik két épület felszerelése korszerű infokommunikációs eszközökkel.

III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések (fésű, fogkefe, fogmosó pohár, körömkefe, szappantartó, fésűtartó, törölköző, abrosz, takarók, ággyászon) rendelkezésre állnak gyermeklétszámnak megfelelően. Ággyemű nincs minden csoportban, folyamatos bővítés szükséges.

A törölköző, abrosz, takarók, ággyemű, ággyászon folyamatos cseréje szükséges.

IV. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök rendelkezésre állnak (automata mosógép, vasaló, vasalóállvány, szárítók, takarítóeszközök, kerti munkaeszközök, hűtőgép, porszívó, takarítógép).

A szárítók, takarítóeszközök, kerti munkaeszközök folyamatos cseréje szükséges.

V. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

1. Játékok, játékeszközök:

- **Különbéle játékformák eszközei:** Óvodai csoportjaink jól felszereltek (építő, konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizáláshoz és bábozáshoz szükséges játékeszközök).

A mozgáskultúrát, és mozgásfejlődést segítő illetve kielégítő eszközök rendelkezésre állnak a tornaszobában, szükség szerint a csoportszobában.

A jövőben szeretnénk bővíteni a csoportszobai eszközöket tornaszőnyeggel, mérleghintával, hintalovakkal stb.,

A bábok és a különféle játékformákhoz kapcsolódó eszközök folyamatos pótlása szükséges a rendszeres használat miatt.

- **Ének, zene, énekes játékok eszközeit** évről évre bővítjük, cseréljük. Csoportonként a hangszerek megfelelő mennyiségben és változatos formában állnak óvónőink és gyermekeink rendelkezésére (cintányér, csörgődob, triangulum, ritmusdob, xilofon stb.) A hangszerek állandó használata miatt cseréjükre szükséges lesz a közeljövőben.

- **Anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztéséhez** a csoportokban leporellók, képeskönyvek, mesekönyvek, ismeretterjesztő könyvek, az óvónők munkáját segítő szakmai könyvek széles tárháza megtalálható, melyet évről évre bővítünk, pótolunk.

- **Értelmi képességek és a kreativitást fejlesztő játékok** korcsoportoknak megfelelő mennyiségben, változatos formában megtalálhatók. Törekszünk az igényes, korszerű és tartós fejlesztőjátékok vásárlására.

- **Ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok és eszközök** a gyermekek számára hozzáférhető helyen megtalálhatók és bármikor elvehetőek (gyurma, fonal, szövőkeret, rajzlap, olló, ceruza, zsírkréta, színes papír, ragasztó, különféle magvak, gyöngyök stb.)

- **A természeti- tárgyi –emberi környezet megismerését segítő játékok** a csoportszobában megtalálhatóak. (növény-és állatvilágról, szemléltető képek, könyvek, videó, hanganyag, játékok. Figyelemmel kísérjük az új fejlesztő módszereket és folyamatosan bővítjük az eszközkészletet.

- **Munka jellegű tevékenység eszközei** csoportonként megfelelő mennyiségben állnak rendelkezésre.

A kompetencia alapú oktatás játékeszközei: meseládikó, okoskocka,

- A sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődését elősegítő eszközök körébe beletartozik az összes nevelőmunkát segítő eszköz óvodánkban, valamint kiegészül a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei által biztosított speciális fejlesztésre használt eszközökkel (logopédiai fejlesztés, gyógytestnevelés, fejlesztő pedagógusok által használt, pszichológus által használt fejlesztő, Ayres- terápiás és mozgásos eszközökkel).

2. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök: Videó, televízió, csoportonként cd-s magnó, diavetítő, diafilmek, diapozitívvetítő, vetítővászon, DVD lejátszó, filmek állnak a rendelkezésünkre.

A kompetencia alapú programcsomag bevezetését segítő eszközök: kompetencia alapú programcsomag kiadványai, 3 db laptop, multi funkciós nyomtató

VI. Fogyatékos gyermekek ellátása

Az alapító okiratban meghatározott feladatellátáshoz felhasználjuk, az óvodában található nevelőmunkát segítő játékokat, és egyéb eszközöket, valamint a Pedagógiai Szakszolgálat kollégái által biztosított egyéb fejlesztő eszközöket.

VII. Egészség és munkavédelmi eszközök:

A jegyzékben felsoroltak közül minden a rendelkezésünkre áll. (ételmintás készlet, mentőláda, munkaruha, védőruha, tűzoltó készülék).

Gyógyszerszekrény beszerzésre vár.

XIV. FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
Magyar Közlöny, 1996. 71. szám
2. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának módosítása
Magyar Közlöny, 2009. 164. szám
3. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet Szolnok 1997.
4. Dr. Tótszóllósiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
Calibra Kiadó, Budapest 1995.
5. Dr. W. Mikó Magdolna: Az Óvodából az iskolába
Az iskolaérettség pedagógiai és pszichológiai kérdései
Magyar Óvodapedagógiai Egyesület, Budapest 2003.
6. Forrai Katalin: Ének az óvodában
Zeneműkiadó, Budapest 1975.
7. Zilahi Józsefné- Stöckert Károlyné-Dr. Ráczné Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal,
mesével
Szoborán Kiadó 1994.
8. Mérei Ferenc-V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan
Gondolat Kiadó 1978.
9. B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék
Calibra, 1993
10. Jávorné dr. Kolozsváry Judit- Pázsikné Szilágyi Gabriella- Stöckert Károlyné-
Szalontai Judit- Villányi Györgyné- W. Mikó Magdolna: Tág a világ
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2004.
11. Kovács Lajosné : Vigyázok rád
Gábrriel 2000 BT Százhalombatta
12. A gyermekek alkotóképességének fejlesztése az ének, énekes játék és a zenehallgatás
módszereivel
Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Óvodapedagógusok Országos Egyesülete,
Szolnok 2004.
13. Perlai Rezsőné: Az óvodáskor viselkedéskultúrája
Okker Kiadó
14. Dankó Ervinné: Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában
Okker Kiadó,
15. Pinczésné dr. Palásthy Ildikó: Tanulási zavarok, fejlesztő gyakorlatok
Pedellus Tankönyvkiadó Kft. Püspökladány, 2006.
16. dr. Dankó Ervinné: Irodalmi nevelés az óvodában
Okker Kiadó, Budapest, 2004.
17. Intézményvezetők kézikönyve
Pénzügyi tájékoztató Iroda Kft. Hagyárosbörönd 2005.